

Bhagavad-gítá

*Sríla A.C. Bhaktivédenta Szvámí
szankszkrít eredetiből készült angol fordítása
és az eredetivel történt egybevetés alapján fordította
Sríla B.A. Nárajan Szvámí.*

Szerkesztette B.A. Késava Szvámí.

- I. Hadiszemle a kuruksétrai csatamezőn
- II. A Bhagavad-gítá tartalmának kivonata
- III. Karma-jóga
- IV. A transzcendentális tudás
- V. Karma-jóga, cselekvés lelki tudatban
- VI. Dhjána-jóga
- VII. Az Abszolútról szóló tudás
- VIII. A Legfelsőbb elérése
- IX. A legbizalmasabb tudás
- X. Az Abszolút fensége
- XI. Az univerzális forma
- XII. Odaadó szolgálat
- XIII. A prakrti, a purusa és a tudat
- XIV. Az anyagi természet három kötőereje
- XV. A Legfelsőbb Úrról szóló jóga
- XVI. Az isteni és a démoni természet
- XVII. A háromféle hit
- XVIII. Végkövetkeztetés - a tökéletes lemondás

©1982-2002 Hindu Kultúra Háza - Vrinda Budapest

I. Hadiszemle a kuruksétrai csatamezőn

dharma-ksetre kuru-ksetre szamavetá jujutszavaha
mámakáh pándavász csaiva kim akurvata szanydzsaja

Ó, Szanydzsaja, mi történt fiaimmal és Pándu fiaival
miután harcra vágyva összegyűlték a
kuruksétrai zárandokhelyen! (1.1)

(1) Dhrtarástra király így szólt Szanydzsajához:

– Ó, Szanydzsaja, mi történt fiaimmal és Pándu fiaival miután harcra vágyva összegyűlték a kuruksétrai zárandokhelyen!

(2) Szanydzsaja így felelt:

– Ó, királyom, Durjodhana király megtekintette a Pándu fiai által felállított sereget, majd tanárához lépett, s ekképpen szólt:

(3) „Ó, tanárom, nézd Pándu fiainak hatalmas seregét, melyet a te tanítványod, Drupada fia állított fel oly ügyesen! (4) Hadseregük számos hősi íjással bír, akik küzdelemben egyenlők Bhímával és Ardzsunával. Ott van Jujudhána, Viráta és Drupada is, akik szintén nagy harcosok. (5) Ott van aztán Dhrstaketu, Csékitána, Kásirádzsa, Purudzsit, Kuntibhodzsza és Saibja is – mindannyian hősök, kiváló harcosok. (6) Ott a hatalmas Judhámanju, a rettentő erejű

Uttamaudzsá, valamint Szubhadrá és Draupadí fiai. Ezek a vitézek mind bámulatos szekérharcosok.

(7)Ó, bráhmaának legjobbja, most tájékoztatásul hadd szóljak azokról, akik különösen méltók seregeim vezényletére! (8)Először is, itt vagy jómagad, s itt van a csatában mindig győzedelmes Bhísma, Karna, Krpa, Asvatthámá, valamint Szomadatta fia, Bhúrisravá, (9)és még sok más hős, akik készek életüket áldozni az én ügyemért. Mind felszerelkezett különféle fegyverekkel, s valamennyiük jártas a hadtudományban. (10)Erőnk mérhetetlen, s Bhísma nagyatyja tökéletes védelmet nyújt, míg a Pándavák hadereje – amit Bhíma védelmez gondosan – korlátozott. (11)Ezért a sereg falanxában kijelölt stratégiai helyén mindenkinek teljes támogatást kell nyújtania Bhísma nagyatyának.”

(12)Ekkor Bhísma, a Kuru dinasztia hatalmas és vitéz ősatya, a harcosok nagyatyja, hangosan kagylókürtjébe fújt. Az oroszlán bődulására emlékeztető hang megörvendeztette Durjodhana szívét. (13)Ezután megharsantak hirtelen a kagylókürtök, tülkök, kürtök és trombiták, megperdültek a dobok, s ez együttesen szörnyű hangzavart adott. (14)A másik oldalon, a fehér ménektől vont nagy harci szekéren állva az Úr Krsna és Ardzsuna is megszólaltatták transzcendentális kagylókürtjüket.

(15)Az Úr Hrsíkésa a Pánycsadzsánját, Ardzsuna a Dévadattát, a herkulesi tetteket végrehajtó és falánk Bhíma pedig rettentő kagylókürtjét, a Paundramot fújta. (16-18)Judhisthira király, Kuntí fia Anantavidzsáját, Nakula és Szahadéva pedig Szughósát és Manipuspakát szólaltatta meg. Kásí királya, a kiváló íjász, Sikhandí, a nagy harcos, Dhrtadjumna, Viráta és a legyőzhetetlen Szátjaki, valamint Drupada, s leányának, Draupadínak fiai, Szubhadrá fia, az erős-karú és még mások is mind megfújták kagylókürtjüket. (19)A különböző kagylókürtök zúgása betöltötte a földet és az eget, s az óriási lárma megremegtette Dhrtarástra fiainak szívét.

(20)Ó, király, halld, mi történt!

Ardzsuna, Pándu fia, aki a harci szekeren ült, s akinek Hanumán jelölte a zászlaját, felvette íját, s Dhrtarástra fiai felé fordulva felkészült nyilai kilövésére. Akkor, ó, király, Ardzsuna e szavakkal fordult Hrsíkésához:

(21-22)„Ó, Csalhatatlan, kérlek, hajtsd harci szekeremet a két sereg közé, hogy láthassam, kik vannak jelen, kik vágnak a harcra, s kikkel kell majd megküzdenem e nagy csatában!

(23)Hadd lássam, kik jöttek el harcolni, hogy Dhrtarástra gonosz szívű fiának örömet szerezzenek!”

(24)Szanydzsaja folytatta:

– Ó, Bharata leszármazottja, Ardzsuna kérésére az Úr Krsna a két sereg közé hajtotta a pompás harci szekeret. (25)Bhísma, Dróna és a világ többi vezérének jelenlétében így szólt Hrsíkésa, az Úr:

„Lásd, ó, Pártha, az itt összesereglett Kurukat!”

(26)És Ardzsuna látta, hogy atyái, nagyatyái, tanárai, anyai nagybátyjai, fivérei, fiai, unokái, barátai, apósai és jóakarói is mind jelen voltak mindkét seregben. (27)Amikor Ardzsuna, Kuntí fia meglátta a különféle rokonok és barátok sokaságát, szívét részvét töltötte el, majd beszélni kezdett.

(28)Ardzsuna szólt:

„Kedves Krsnám, harci vágyban égő barátaim és rokonaim láttán tagjaim reszketnek, s kiszárad az ajkam. (29)Az egész testem remeg, hajam égnek áll. Gándíva íjam kicsúszik kezemből, és bőröm tüzel. (30)Nem bírok tovább itt állni! Kezdek megfélemezni magamról, fejem szédül. Ó, Késí démon végzete, én csak rosszat sejtek.

(34)Nem látom, mi jó származhat abból, ha megölöm rokonaimat e harcban. Kedves Krsna, nem vágyom a győzelemre, és a királyság, a dicső gyönyör sem kell nekem. (32)Ó, Góvinda, mit ér nekünk a királyság, a boldogság, vagy mit ér maga az élet, ha azok, akiknek kedvéért erre vágyunk, most itt sorakoznak előttünk? Ó, Madhusúdana, még ha én életben maradnék is, miért kívánjam a halálukat, amikor tanítók, atyák, fiak, nagyapák, nagybácsik, apósok,

sógorok, unokák és a teljes rokonság áll előttünk, hogy feláldozzák az életüket és vagyonukat? Ó, Dzsánárđana, minden lény fenntartója, én nemhogy ezért a Földért, még a három viláért sem vagyok hajlandó harcolni velük!

(36)A bűn fog hatalmába keríteni bennünket, ha legyilkoljuk e támadókat. Ezért nem helyes, ha megöljük barátainkat és Dhrtarástra fiait. Mit nyernénk ezen, ó, Mádhava, szerencse istennőjének ura, hogyan lehetnénk boldogok saját rokonaink élete árán? (37)Ó, Dzsánárđana, habár ezek az emberek a kapzsiságtól hajtva nem látnak semmi hibát abban, hogy barátainkkal veszekedjenek vagy kiirtsák saját családjukat, miért tennék így mi, akik tudjuk, hogy mi a bűn?

(39)A dinasztia kipusztulásával az örök családi hagyományok is kivesznek, s az életben maradt családtagok vallásellenes életet fognak élni. (40)Ó, Krsna, a vallástalanság meghonosodásával elfajulnak a család nőtagjai, ami azután, ó, Vrsni leszármazottja, nem várt utódokat fog eredményezni. (41)A nem várt nemzedék szaporodása pokoli helyzetet teremt a családnak és a családi hagyományokat lerombolóknak is. Az ilyen romlott családokban nem áldoznak ételt és italt az ősatyáknak. (42)A családi hagyományok pusztítóinak gonosz tettei véget vetnek a különféle közösségi tervezeteknek és a családok jólétét szolgáló cselekedeteknek.

(43)Ó, Dzsánárđana, népek fenntartója, azt hallottam a tanítványi lánc által, hogy a családi hagyományok lerombolóinak mindig a pokolban a helyük. (44)Ó, jaj, mily különös, hogy a királyi gyönyörök utáni vágytól hajtva súlyos bűnök elkövetésére készülünk! (45)Inkább haljak meg ellenállás nélkül és fegyvertelenül a Dhrtarástra fiak kezétől, mintsem harcoljak ellenük."

(46)Szanydzsaja mondta:

– Így szólt Ardzsuna a csatatéren, majd íját és nyilát félredobva leült harci szekeren, s szívét elöntötte a bánat.

II. A Bhagavad-gítá tartalmának kivonata

vászámszi dzsírńáni jathá vihája naváni grhnáti nara'paráni
tathá saríráni vihája dzsírńáni anjáni szamjāti naváni déhí

Miként az ember leveti elnyűtt ruháit, és újakat ölt magára,
úgy adja fel a lélek is az öreg és hasznavehetetlen testeket,
hogy újakat fogadjon el helyükbe. (2.22)

(1)Szanydzsaja mondta:

– Ardzsuna együttérzését, nagy bánatát és könnyező szemeit látván Madhuszúdana beszélni kezdett.

(2)Bhagaván, a Legfelsőbb Személy szólt:

„Kedves Ardzsunám, hogyan fertőzhetek meg ezek a tisztátalanságok téged? Ez nem méltó az olyan emberhez, aki ismeri az élet fennköltebb értékeit. Az ilyen viselkedés nem a felsőbb bolygókra, hanem a becstelenséghez vezet. (3)Ó, Pártha fia, ne hódolj meg tehát e lealázó tehetetlenség előtt, mert ez nem illő hozzád! Ó, ellenség fenyítője, válj meg a szív e kicsinyes gyengeségétől, és harcra fel!”

(4)Ardzsuna szólt:

„Ó, Madhu végzete, hogyan támadhatok én nyilakkal olyan harcosokra, mint Bhísma és Dróna, akik méltók arra, hogy imádjam őket? (5)Jobb koldulva élni ebben a világban, mintsem élvezni az életet a nagy lelkek, tanáraink elpusztítása árán. Habár mohóak, mégis feljebbvalók ők nálam. Vér szennyezi be zsákmányunkat, ha megöljük őket.

(6)Azt sem tudjuk, melyik a jobb: ha mi győzünk, vagy ha ők győznek le minket. Ha megöljük Dhrtarástra fiait – akik most előttünk sorakoznak a csatatéren –, tovább már mi sem akarnánk az életet.

(7)Most zavarban vagyok a kötelességemet illetően, és gyengeségem miatt elveszítettem a

lélekjelenléte. Ebben a helyzetben kérek Téged, mondd meg világosan, mi a legjobb a számomra! A tanítványod vagyok, egy lélek, aki meghódolt előtted. Kérek, oktass engem!

(8) Nem tudom, hogyan űzzem el ezt a bánatot, amely kiszikkasztja érzéseimet, s melyet legyőzni nem leszek képes még akkor sem, ha egy vetélytárs nélküli, a félistenek uralmához hasonló királyságot nyerek a Földön.”

(9) Szanydzsaja folytatta:

– Így beszélt Ardzsuna, az ellenég fenyítője, majd ekképp szólt Krsnához: „Góvinda, én nem fogok harcolni.” – aztán elhallgatott.

(10) Ó, Bharata leszármazottja, ekkor a két sereg között az alábbi szavakat intézte Krsna mosolyogva a bánattól sújtott Ardzsunához.

(11) A Magasztos Úr szólt:

„Művelt beszéded mellett olyasmit gyászolsz, amiért nem szabadna bánkódnia. A bölcsek nem keseregnek sem a halott, sem az élő felett.

(12) Nem volt olyan idő, amikor én nem léteztem, s öröktől fogva vagy te és ezek a királyok is. A jövőben nem fog megszűnni életünk – létünk végtelen.

(13) Amint a megtestesült lélek állandóan vándorol ebben a testben a gyermekkortól a serdülőkoron át az öregségre, a halál után is egy másik testbe költözik. Az igazi énjét megvalósított embert azonban nem téveszti meg az efféle változás.

(14) Ó, Kuntí fia, a boldogság és a boldogtalanság ideiglenes megjelenése, valamint kellő időben való eltűnése olyan, mint a tél és a nyár váltakozása. Ó, Bharata sarjadéka, ezek csak érzékfelfogásból erednek, s az embernek el kell tűrnie őket anélkül, hogy zavarnák őt. (15) Ó, emberek legjobbjá, Ardzsuna, akit a boldogság és a boldogtalanság nem zavar, sőt rendíthetetlen mindkettőben, az biztosan megérett a felszabadulásra.

(16) Az igazság látnokai arra a következtetésre jutottak, hogy a nem-létezőből nincsen állandóság, a létezőből pedig megszűnés. A látnokok erre mindkettő alapos tanulmányozásával jöttek rá.

(17) Tudd meg, hogy az, ami áthatja az egész testet, elpusztíthatatlan – ezért a lelket senki sem képes megsemmisíteni!

(18) Harca fel, ó, Bharata leszármazottja, hiszen az elpusztíthatatlan, felfoghatatlan és örök élőlénynek csupán az anyagi teste van kitéve a megsemmisülésnek! (19) Aki az élőlényt gyilkosnak vagy gyilkolhatónak hiszi, az nem érti igazi természetét. A tudással rendelkező tudja, hogy a lélek nem gyilkos és nem is gyilkolható.

(20) A lélek nem ismer sem születést, sem halált; ha már létezett, többé meg nem szűnhet; nem-született, örökkévaló, mindig-létező, halhatatlan és ősi, s ha a testet megölik is, ő meg nem ölhető. (21) Ó, Pártha, hogyan lehetne gyilkos, vagy miképp bírhatna rá bárkit is a gyilkolásra az, aki tudja, hogy a lélek elpusztíthatatlan, meg nem született, örök és változatlan?

(22) Miként az ember leveti elnyűtt ruháit, és újakat ölt magára, úgy adja fel a lélek is az öreg és hasznavehetetlen testeket, hogy újakat fogadjon el helyükbe.

(23) A lelket semmilyen fegyver nem képes feldarabolni, tűz nem égeti, víz nem nedvesítheti, és szél nem száríthatja. (24) Az egyéni lélek törhetetlen, oldhatatlan, és sem megégetni, sem felszárítani nem lehet. Ő mindent-átható, örökkévaló, változatlan, rendíthetetlen és örökké ugyanaz. (25) Úgy mondják, hogy a lélek láthatatlan, felfoghatatlan és változatlan. Ezt tudván, nem szabadna bánkódnod a test miatt.

(26) Ó, erős-karú, búsulásra még akkor sincs okod, ha azt hiszed, hogy a lélek szüntelenül megszületik, és mindig meghal. (27) A megszületett számára biztos a halál, a holt számára pedig a születés. Ezért nem szabadna keseregned kötelességed elkerülhetetlen végrehajtása közben.

(28) A kezdetben minden teremtet élőlény megnyilvánulatlan, középső szakaszukban megnyilvánulnak, majd a megsemmisüléskor ismét megnyilvánulatlanokká válnak. Miért búsuljon hát az ember?

(29)A lelket az egyik csodálatosnak látja, a másik olyannak írja le, a harmadik azt hallja róla, hogy csodálatra méltó, míg mások egyáltalán nem értik, még azután sem, hogy hallottak róla.

(30)Ó, Bharata leszármazottja, egy teremtményért sem kell bánkódnod, hiszen a testben lakozó örökkévaló, és sohasem lehet elpusztítani.

(31)Figyelembe véve sajátos kötelességed, mint ksatrija tudnod kéne, hogy számodra a vallásos elvekért való harcon kívül nincs jobb elfoglaltság, tehát semmi okod a tétovázásra.

(32)Ó, Pártha, boldogok a ksatriják, akiknek magától adódnak ilyen lehetőségek a harcra,

megnyitván számukra a felsőbb bolygók kapuját. (33)Ha nem veszel részt e vallásos háborúban, akkor kötelességed elhanyagolása feltétlenül bünt von maga után, s így elveszted harcosi hírneved. (34)Becstelenséged mindig emlegetik majd az emberek, s a szégyen a halálnál is rosszabb annak, akit egyszer tiszteltek. (35)A nagy generálisok, akik nagyra becsülték híred és neved, azt fogják hinni, hogy félelemből hagytad el a csatateret, s ezért gyávának fognak tekinteni. (36)Ellenségeid barátságtalan szavakkal fognak illetni, s gúnyt űznek képességeidből. Számodra mi lehet ennél gyötrőbb?

(37)Ó, Kuntí fia, vagy megölnek a csatamezőn, és eljutsz a felsőbb bolygókra, vagy pedig győzől, és élvezni fogod a földi királyságot.

(38)Fel hát, és küzd elszántan! Harcolj a harc kedvéért – anélkül, hogy figyelembe vennéd a boldogságot vagy szomorúságot, veszteséget vagy nyereséget, győzelmet vagy vereséget! Így cselekedvén sohasem teszed ki magad a bűnnek.

(39)Eddig a szánkhja filozófia analitikus tudását magyaráztam neked. Halld most a jógáról szóló tudást, amivel az ember úgy dolgozik, hogy nem vágyik tettei gyümölcszeire! Ó, Pártha fia, ha ilyen értelemmel cselekszel, megszabadulsz a karma bilincseitől. (40)Ebben a törekvésben nincsen veszteség vagy csökkenés, s ezen az úton már egy kis fejlődés is megvédi az embert a félelem legveszélyesebb fajtájától. (41)Akik ezt az utat járják, azok értelme határozott, és csak egy a céljuk. Ó, Kuruk szeretett gyermeke, a határozatlanok szétszórt értelműek.

(42-43)A csekély tudással rendelkezők nagyon vonzódnak a Védák virágos szavaihoz, melyek különféle gyümölcsöző cselekedeteket ajánlanak a mennyei bolygók elérésére, vagy arra, miképpen juthat az ember előnyös születéshez, hatalomhoz és így tovább. Miután érzék-kielégítésre és gazdag életre vágnak, ezért így gondolkodnak: ‚Nincs más ezen kívül.’

(44)A Legfelsőbb Úr iránti odaadó szolgálat szilárd elhatározása nem születik meg azon személyek elméjében, akiket túlságosan vonz és megtéveszt az érzéki élvezet, s az anyagi gazdagság.

(45)A Védák többnyire csak az anyagi természet három kötőerejéről tárgyalnak. Ó, Ardzsuna, emelkedj fölédük, légy transzcendentális velük szemben! Szabadulj meg minden kettősségtől és aggodalomtól, mind a nyerést, mind a biztonságot illetően, és légy szilárd az önvalóban.

(46)Egy nagy víztároló minden olyan célnak megfelel, amire egy kis tavacska. Épp így válik hasznára a Védák összes célja annak az embernek, aki ismeri a mögöttük rejtőző szándékot.

(47)Előírt kötelességed végrehajtásához jogod van, de munkád gyümölcséhez nincs! Sose hidd, hogy te vagy tetteid eredményének oka, és sohase vonzzon kötelességed elhanyagolása!

(48)Légy rendületlen a jógában, ó, Ardzsuna! Végezd el kötelességed, és válj meg minden olyan köteléktől, amely a sikerhez és a kudarchoz fűződik! Az ilyen kiegyensúlyozott elmeállapotot hívják jógának.

(49)Ó, Dhanandzsaja, szabadulj meg minden gyümölcsöző cselekedettől az odaadó szolgálat által, s hódolj meg teljesen az ilyen tudat előtt! Szánalomra méltóan ők, akik élvezni akarják a munkájuk gyümölcsét. (50)Az odaadó szolgálatban élő még ebben az életben megszabadul a jó és rossz tettektől egyaránt! Ezért, ó, Ardzsuna, törekedj a jógára, minden munka művészetére!

(51)Az odaadó szolgálatban cselekvő bölcsek az Úrnál keresnek menedéket, s kiszabadítják magukat a születés és halál körfolyamatából azáltal, hogy lemondanak tetteik gyümölcséről ebben az anyagi világban. Ily módon érhetik el azt az állapotot, ami túl van minden szenvedésen.

(52)Amikor értelmed kitalál a tévhit sűrű erdejéből, közömbössé válsz mindazok iránt, amit

hallottál, s amit hallani fogsz. (53)Az isteni tudatot akkor éred el, ha elméd szilárd marad az önmegvalósítás transzában, és a Védák virágos szavai nem zavarják többé.”

(54)Ardzsuna kérdezte:

„Milyen jelekről ismerhetem fel azt, akinek tudata így módon a transzcendensbe merült? Hogyan, milyen szavakkal beszél ő? Miként ül, és hogyan megy?”

(55)A Magasztos Úr válaszolt:

„Ó, Pártha, amikor az ember feladja az elme által kitalált érzéki vágyak összes fajtáját, és elméje egyedül az önvalóban elégi ki, akkor nevezhető tiszta transzcendentális tudatúnak.

(56)Aki a háromfajta szenvedés ellenére is háborítatlan, akit a boldogság nem mámorít, s aki mentes a vonzódástól, a félelemtől és dühtől, azt rendíthetetlen elméjű bölcsnek hívják.

(57)Aki mentes a vonzalomtól és gyűlölettől, s ha jó éri, nem ujjong, ha pedig rossz, nem panaszkodik, az szilárdan gyökerezik a tökéletes tudásban. (58)Aki képes úgy visszavonni érzékeit az érzékszervek tárgyairól, mint ahogyan a teknősbéka húzza be páncéljába tagjait, az igaz tudással rendelkezik.

(59)A megtestesült élőlény ugyan elállhat az érzéki örömeiktől, ám az érzékek tárgyai utáni szomj megmarad. Ettől csak úgy válhat meg, ha előbb felsőbbrendű ízt tapasztal, és így tudata rendíthetetlené válik. (60)Ó, Kuntí fia, az érzékek olyan erősek és indulatosak, hogy még a rajtuk uralkodni próbálkozó, ítélőképés ember elméjét is erőnek erejével elragadják. (61)Aki érzékszerveit megzabolazza, és tudatát rá m szegezi, azt rendíthetetlen értelműnek ismerik.

(62)Az emberben ragaszkodás ébred az érzékek tárgyai iránt, miközben rajtuk elmélkedik. Az ilyen ragaszkodás vágyat, a vágy pedig dühtöt szül. (63)A dühből illúzió ered, az illúzióból emlékezetzavar. Ha zavart az emlékezet, elvész az értelem, s az értelem elvesztével az ember ismét visszasüllyed az anyagi lét mocsarába. (64)De aki képes a szabadság szabályozó elveinek gyakorlása által uralkodni az érzékszervein, az elnyerheti az Úr teljes kegyét, s így módon megszabadulhat minden ragaszkodástól és ellenszenvtől. (65)Aki így módon tartózkodik az isteni tudatban, annak megszűnik az anyagi lét szenvedése, s értelme e boldog állapotban megszilárdul.

(66)Aki nem rendelkezik transzcendentális tudattal, annak értelme nem szilárd, s elméjén sem képes uralkodni. E nélkül pedig lehetetlen a béke, s hogyan volna boldogság béke nélkül?

(67)Ahogyan az erős szél elsodorja a bárkát a vízen, úgy képes elragadni az ember értelmét még egyetlen érzék is, ha az elme arra összpontosít. (68)Ezért, ó, erős-karú, aki érzékeit azok tárgyairól vissza tudja tartani, annak értelme valóban rendíthetetlen.

(69)Miközben mindenki alszik, a fegyelmezett ember ébren van, de az élőlények ébrenléte a lelkét látó bölcsnek éjszaka.

(70)A békét nem az éri el, aki igyekszik vágyait kielégíteni, hanem csak az, akit nem zavar a kívánságok szakadatlan özöne, melyek úgy ömlenek bele, mint folyók az állandóan töltődő, ám mindig mozdulatlan óceánba. (71)Egyedül az éri el az igazi békét, aki feladott minden érzék-kielégítés iránti vágyat, kívánságok nélkül él, megvált minden birtoklásérettől, és mentes a hamis egótól.

(72)Ez a lelki és isteni élet útja, melyhez eljutva az ember megtéveszthetetlené válik. Még ha a halál órájában lépett is rá, képes Isten birodalmába hatolni.”

III. Karma-jóga

indrijaszjendrijaszjárthé rága-dvésau vjavaszthitau
tajor na vasam ágaccsét tau hi asja paripanthinau

A megtestesült lények vonzalmat és irtózatot éreznek az érzéktárgyak iránt, de nem szabad így módon az érzékek és tárgyaik hatalma alá kerülni, mert ezek csak akadályok az önmegvalósítás útján. (3.34)

(1)Ardzsuna szólt:

„Ó, Dzsánárđana! Ó, Késeva! Miért készíted, hogy részt vegyem ez iszonyatos harcban, ha véleményed szerint az értelem jobb a gyümölcsöző munkánál? (2)Kétértelmű utasításaid megtevesztették értelmemet. Ezért kérek, mondd meg nekem világosan, mi a leghasznosabb számomra!”

(3)Az Istenség Legfelsőbb Személyisége szólt:

„Ó, büntelen Arđzsuna, már megmagyaráztam neked, hogy az emberek két rétege valósítja meg az Abszolútát. Némelyek empirikus, filozófiai elemzés, mások odaadó szolgálat által kívánják azt megérteni.

(4)Az ember nem szabadulhat meg a visszahatásoktól csupán azáltal, hogy eláll a munkától, és pusztán lemondással sem érthet el tökéletességet. (5)Minden ember akaratától függetlenül is kényszerítve van, hogy az anyagi kötőerőkből születő impulzusok szerint cselekedjék; ezért senki sem maradhat tétlen, még egy pillanatra sem.

(6)Aki visszatartja érzékeit és cselekvésre szolgáló szerveit, ám elméje továbbra is az érzékek tárgyain csüng, az bizonyára becsapja magát, és az ilyet álszentnek hívják. (7)Sokkal jobb az, aki elméjével uralkodik érzékein, cselekvésre szolgáló szerveit pedig ragaszkodás nélkül odaadó munkával foglalja le. (8)Végezd előírt kötelességed, mert a cselekvés jobb a tétlenségnél! Az ember még a fizikai testét sem képes fenntartani munka nélkül.

(9)Az ember végezze úgy a munkáját, hogy az áldozat legyen Visnunak, mert különben a munka leköti az anyagi világhoz. Ezért, ó, Kuntí fia, teljesítsd előírt kötelességed az Ő örömére, s ily módon mentes maradsz a ragaszkodástól, és megszabadulsz a kötelékektől.

(10)A teremtés kezdetén az összes élőlény Ura az emberek és félistenek generációit bocsátotta előre Visnunak szánt áldozatokkal, aztán megáldotta őket, mondván: „Legyetek boldogok e jagja által, mert ennek végrehajtása majd megajándékoz benneteket minden kívánatos dologgal!”(11)A félistenek, akiket az áldozatok megörvendeztettek, szintén a kedvedben fognak járni, és általános jólét fog uralkodni, ha ily módon tápláljátok egymást. (12)Ha a különféle életszükségletekről gondoskodó félistenek elégedettek a jagja végzésével, ellátják az embereket minden szükségessel. De minden bizonytalolvaj az, aki élvezni akarja ezen adományokat anélkül, hogy visszaajánlana a félisteneknek.

(13)A bhakták megszabadulnak mindenféle büntől, mert csak olyan ételt fogyasztanak, amit először felajánlottak áldozat gyanánt. Mások, akik személyes érzéki élvezetükre készítenek ételt, bizony csak bünt esznek.

(14)Mindenki teste gabonaféléken él, melyek az esőtől kelnek életre. Jagja végzéséből ered az eső, jagja pedig az előírt kötelességekből. (15)A szabályozó cselekedeteket a Védák írják elő, a Védák pedig az Istenség Legfelsőbb Személyiségének közvetlen megnyilvánulásai. Következésképpen a mindent átható Transzcendens mindig jelen van az áldozati tettekben.

(16)Kedves Arđzsuna, ha valaki nem követi ezt az előírt védikus áldozatkört, az biztosan bűnös életet él, mert léte hiábavaló annak, aki csak az érzésekben leli örömet. (17)De aki az önvalóban találja örömet, az önvalóban felvilágosult és egyedül az önvalóval teljesen elégedett – számára nincsen kötelesség. (18)Az önmegvalósult embernek nincsen személyes szándéka, amit teljesíteni akarna előírt kötelessége végrehajtása közben, de arra sincs semmi oka, hogy ne végezzen ilyen munkát; ő nem függ semmilyen más élőlénytől. (19)Ezért kellene az embernek a kötelesség kedvéért cselekednie állandóan, anélkül, hogy ragaszkodna tettei gyümölcseihez. Aki így, vonzódás nélkül cselekszik, az eléri a Legfelsőbbet.

(20)Előírt kötelességük teljesítésével még a királyok – mint Dzsánaka és mások – is elérték a tökéletes állapotot. Cselekedned kell hát a köznép tanítása érdekében! (21)Bármit tegyen is egy nagy egyéniség, a közönséges emberek a nyomdokába lépnek; és bármilyen irányadó mértéket szabjon meg a maga példájával, az egész világ követi őt.

(22)Ó, Prthá fia, számomra nincsen előírt munka három bolygórendszerben. Semmire sincs szükségem, és nincs semmi, amit el kellene érnem – mégis végzek munkát. (23)Mert ha én nem cselekednék, ó, Pártha, az emberek minden bizonytal követnék a példámat. (24)Mert ha én abbahagynám a munkát, romba dőlné az egész világ. Én lennék az oka a nemkívánatos népességnek is, ezáltal véget vetnék minden érző lény békéjének.

(25)Ó, Bharata leszármazottja, a tudatlanok eredményre vágyva hajtják végre kötelességeiket. Hogy az embereket a helyes úton vezesse, a bölcs is cselekszik, de a tetteihez való ragaszkodás nélkül. (26)A bölcs ne zavarja meg a gyümölcsöző tettekhez ragaszkodó tudatlanok elméjét. Nem tétlenségre kell buzdítani őket, hanem odaadó szellemben végzett munkára.

(27)A megtévesztett szellemi lélek az anyagi természet három kötőerejének hatása alatt önmagát hiszi a tettek végrehajtójának, pedig valójában a természet végzi azokat.

(28)Ó, erős-karú, az Abszolút Igazság ismerője nem lesz rabszolgája érzékeinek és azok kielégítésének, mert jól látja az odaadó és az érdekmunka közötti különbséget. (29)A balgák az anyagi természet kötőerőitől megtévesztve teljesen lefoglalják magukat a materiális munkával, és így annak rabjává válnak. Tudatlanságuk következtében ugyan az efféle tettek alsóbbrendűek, a bölcsnek mégsem szabad megzavarnia őket.

(30)Küzdj ezért, ó, Ardzsuna, minden munkádat énnekem feláldozva, elmédet rám irányítva, haszonvágy, önzés és letargia nélkül!

(31)Akik kötelességeiket az én utasításaim szerint teljesítik, és hűségesen, irigység nélkül követik ezt a tanítást, azok felszabadulnak a karma rabságából. (32)De akik irigységből nem veszik figyelembe ezt a tanítást, és nem gyakorolják rendszeresen, azokat minden tudástól megfosztottnak, rászedettnak, valamint tudatlanságra és rabságra kárhozottnak kell tekinteni.

(33)Mindenki a saját természete szerint cselekszik, még a bölcs is. Mit érünk vele, ha elfojtjuk azt? (34)A megtévesztett lények vonzalmat és irtózatot éreznek az érzéktárgyak iránt, de nem szabad ily módon az érzékek és tárgyaik hatalma alá kerülni, mert ezek csak akadályok az önmegvalósítás útján. (35)Sokkal jobb a saját előírt kötelességeket végrehajtani – még ha hibásan is –, mint másokét. Más feladatait végezni veszélyes, ennél jobb az is, ha az embert a saját kötelessége teljesítése közben éri a halál.”

(36)Ardzsuna szólt:

„Ó, Vrsni leszármazottja, mi az, ami az embert akarata ellenére, szinte erőszakkal bűnös tettekre kényszeríti?”

(37)A Magasztos Úr így válaszolt:

„Csupán kéj az, ó, Ardzsuna. Ez a szenvedély kötőerejével való társulásból születik, és később haraggá alakul át: ez a világ mindent felemésztő, bűnös ellensége.

(38)Mint tüzet a füst, mint tükröt a por, mint magzatot az anyja méhe, úgy burkolják be az élőlényt a kéj különböző fokai. (39)Ó, Kuntí fia, így fedi be az ember tiszta tudatát örök ellensége, a kéj, mely sohasem elégedett, és lángol, mint a tűz. (40)Az érzékek, az elme és az értelem a székhelye a kéjnek, amely beborítja az ember igazi tudását, és tévútra vezeti őt.

(41)Ezért, ó, Ardzsuna, Bharata sarj legjobbjá, még az elején zabolázd meg érzékeid szabályozásával a bűn e nagy jelképét (a kéjt) és semmisítsd meg a tudás és az önmegvalósítás e rombolóját!

(42)A cselekvő érzékszervek felsőbbrendűek a tompa anyagnál, az elme az érzékeknél, az értelem az elménél, de ő, a lélek, még az értelemnél is magasabb rendű. (43)Az ember, ha megértette, hogy a lélek transzcendentális az elméhez és az értelemhez képest, felsőbbrendű énjével uralkodjon az alsóbbrendű felett, s így lelki erővel győzze le a kéjként ismert telhetetlen ellenséget.”

IV. Transzcendentális tudás

tad viddhi pranipáténa pariprasnéna szévajá
upadeksjanti té gjánam gjáninasz tattva-darsinah

Fordulj egy lelki tanítómesterhez,
úgy próbáld megérteni az igazságot! Tudakozódj alázatosan, és szolgálj őt!
Az önmegvalósult lélek képes tudásban részesíteni téged,

mert ő már látta az igazságot. (4.34)

(1)Az Istenség Személyisége szólt:

„A jóga e maradandó tudományát én tanítottam a Napistennek, Vivasvánnak, aki később Manut, az emberiség atyját, Manu pedig Iksvákut oktatta erről. (2)Ő, ellenség fe-nyitője, a szent királyok e legfelsőbb tudományhoz ily módon, a tanítványi láncon keresztül jutottak, így értették meg azt. Idővel azonban megtört a lánc, ezért tűnik az eredeti tudomány elveszettnek.

(3)A Legfelsőbbel való kapcsolat ugyanazon ősi tudományát mondom el ma neked, s mert bhaktám és barátom vagy, megértheted e tudomány transzcendentális rejtélyét.”

(4)Ardzsuna így kérdezett:

„Hiszen te jóval a Napisten, Vivasván után születél. Hogyan értsem hát, hogy a kezdetben őt oktattad ki erről a tudományról?”

(5)A Magasztos Úr így válaszolt:

„Sok-sok születés van énmögöttem és mögötted. Én képes vagyok mindegyikre emlékezni, de te nem, ő, Ardzsuna, ellenség fenytője.

(6)Noha én nem-született vagyok, és transzcendentális testem sohasem pusztul el, s bár én vagyok az összes lény Ura, mégis megjelenek minden korszakban eredeti, transzcendentális formámban. (7)Ő, Bharata leszármazottja, bármikor és bárhol is legyen a vallás gyakorlása hanyatlásban és fölényes túlsúlyban a vallástalanság, akkor alászállok én magam. (8)A jámborok felszabadítása, a gonoszok megsemmisítése, valamint a vallás elveinek visszaállítása végett korszakról-korszakra megjelenek én.

(9)Ő, Ardzsuna, aki ismeri megjelenésem és cselekedeteim transzcendentális természetét, az teste elhagyása után nem születik meg újra ebben az anyagi világban, hanem eléri az én örök tartózkodási helyemet. (10)Megszabadulván a ragaszkodástól, a félelemtől és a haragtól, teljesen elmélyülvén énbennem, oltalmat nálam keresve, már sokan megtisztultak a múltban a rólam szóló tudás által, s így mind elérték az irántam érzett transzcendentális szeretetet.

(11)Ő, Prthá fia, mindenkit a szerint jutalmazok meg, amilyen mértékben átadja magát nekem. Mindenki, minden tekintetben az én utamat követi.

(12)Ebben a világban az emberek a gyümölcsöző tettekben kívánnak sikert, s ezért imádják a félisteneket. Természetesen az ilyen munka által nagyon hamar érhetnek el eredményt itt a földön.

(13)Az emberi társadalom négy osztályát én teremtettem az anyagi természet három kötőereje és a hozzájuk illő munka szerint. (14)Tudd meg, habár én vagyok e rendszer alkotója, mégis nem-cselekvő és változatlan vagyok!

(14)Nincs tett, ami engem befolyásolna, és a munka gyümölcséért sem törekszem én. Aki megérti ezt a rólam szóló igazságot, az szintén nem bonyolódik bele a munka visszahatásaiba. (15)A régmúlt időkben az összes felszabadult lélek ezzel az értelemmel cselekedett, így érték el a felszabadulást. Ezért a ősök mintájára, ebben az isteni tudatban végezd te is kötelességedet.

(16)Még az értelmesek is zavarba jönnek, amikor megpróbálják meghatározni, hogy mi a cselekvés és mi a tétlenség. Én most megmagyarázom neked, hogy ennek ismeretében megszabadulhass minden bűntől.

(17)Nagyon nehéz megérteni a cselekvés szövevényeit. Ezért jól kell tudni, hogy mi a cselekedet, a tiltott cselekedet és a tétlenség. (18)Aki a cselekvésben tétlenséget és a tétlenségben cselekvést lát, az értelmes az emberek között, s az ő helyzete még akkor is transzcendentális, ha mindenféle tettet végez.

(19)Szilárdan megalapozott tudással az rendelkezik, akinek minden tette mentes az érzék-kielégítés utáni vágytól. A bölcs az tartja róla, hogy tökéletes tudása van, melynek tüze felégette gyümölcsöző tetteit. (20)Feladván minden ragaszkodást, melyek tettei gyümölcseihez fűzik, bár mindenféle munkát végez, mégis elégedett mindig, független, és mentes az anyagi

cselekedetektől. (21)Az ilyen értelmes ember feladja a tulajdonához fűződő összes birtoklásérzetét, és elméjén, valamint értelmén uralkodva csupán a minimális életszükségletért cselekszik. Aki ily módon dolgozik, arra nem hatnak a bűnök visszahatásai.

(22)Sohasem kötik tettei az olyan cselekvőt, aki elégedett a számára önként kínálkozó nyereséggel, megszabadult az ellentétpároktól, nem irigy, és rendíthetetlen a sikerben és kudarcban egyaránt. (23)Az anyagi természet kötőerőitől független, teljesen a transzcendentális tudásban élő ember munkája egészében a transzcendensbe olvad. (24)Az isteni tudatban teljesen elmélyedő személy biztosan eljut a lelki birodalomba, mert teljes mértékben hozzájárult a lelki tettekhez, melyekben a teljesítés abszolút, és amit feláldoznak, az ugyanolyan lelki természetű.

(25)Némely jögi a félisteneket imádja tökéletesen, különféle áldozatokat ajánlva fel nekik. Mások a Legfelsőbb Brahman tűzébe ajánlják áldozataikat. (26)Némelyek hallásukat és az érzékeket áldozzák a fegyelmezett elme tűzébe, mások a hangot és az érzékek egyéb tárgyait öntik az áldozati lángok közé. (27)Akiket az elme és az érzékek szabályozására irányuló önmegvalósítás érdekel, azok az összes érzékek működését, valamint az életerőt (lélegzést) ajánlják áldozatként a fegyelmezett elme tűzébe. (28)Mások, miután anyagi javaikat a szigorú önfegyelmzésbe áldozván megvilágosultak, szigorú fogadalmakat tesznek, és a nyolcfokú misztika jógáját gyakorolják; míg egyesek a Védákat tanulmányozzák, hogy előrehaladhassanak a transzcendentális tudásban. (29)Ismét mások a lélegzetszabályozással akarják elérni a transz állapotát, s ennek érdekében a következőket gyakorolják: megállítják a kilégzést a belégzésben, a belégzést pedig a kilégzésben, míg végül is a lélegzet teljes leállításával transzba nem merülnek. Némelyikük az étkezés csökkentésével kilégzést áldoz a kilégzésbe.

(30)Ezek a személyek, akik ismerik az áldozat célját, mind megtisztulnak a bűnök visszahatásaitól, majd az áldozati maradék nektárjának megízlése után a legfelsőbb, örök atmoszférába jutnak.

(31)Ó, Kuru dinasztia legjobbjá, áldozat nélkül soha nem élhet az ember boldogan ezen a bolygón, vagy ebben az életben, még kevésbé a következőben. (32)A Védák helyeslik a különféle áldozatokat, melyek mind másfajta munkából születnek. Ha így ismered őket, felszabadulsz.

(33)Ó, ellenség fenyítője, a tudással végzett áldozat többet ér az anyagi javak áldozatánál. Ó, Prthá fia, a munka felajánlása végezetül a transzcendentális tudásban éri el tetőfokát.

(34)Fordulj egy lelki tanítómesterhez, úgy próbáld megérteni az igazságot! Tudakozódj alázatosan, és szolgálj őt! Az önmegvalósult lélek képes tudásban részesíteni téged, mert ő már látta az igazságot. (35)Ó, Pándu fia, ha megismerted az igazságot, nem tévedsz meg többé, s tudni fogod, hogy minden élőlény az én részem, bennem van mind – az enyémeik ők. (36)Még ha a bűnösök legbűnösebbjének is tekintenek, képes leszel átszelni a szenvedések óceánját, ha helyet foglaltál a transzcendentális tudás hajóján.

(37)Amint a lobogó lángok közt hamuvá lesz a fa, úgy hamvasztja el a tudás tüze az anyagi cselekedetek összes visszahatását. (38)Ebben a világban semmi sem olyan tiszta és magasztos, mint a transzcendentális tudás. Ez minden misztika érett gyümölcse, s ha valaki megízlelte, az idővel belül örvend az önvalónak. (39)A transzcendentális tudásban elmélyedt és az érzékein uralkodó, nagy hitű ember hamarosan eléri a legfelsőbb lelki békét. (40)A kinyilatkoztatott írásokban kételkedő tudatlan és hitetlen személy azonban nem éri el az isteni tudatot, hanem visszaesik. A kételkedő lélek nem boldog e világban, sem ebben az életben, sem pedig a következőben.

(41)Ó, bőség meghódítója, aki lemondott munkája gyümölcseről, kinek kétségeit szétszlatlatta a transzcendentális tudás, és aki szilárdan horgonyzik az önvalóban, azt nem kötik a tettek.

(42)Ezért a tudás kardjával hasítsd szét a kétségeket, melyek tudatlanságból támadtak szívedben. Ó, Bhárata, állj fel a jógával felfegyverkezve, és harcolj!"

V. Karma jóga, cselekvés lelki tudatban

jat sánkhjaih prápjate sztáham tad jógair api gamjate
ékam sánkhjam csa jógam csa jah pasjati sza pasjati

Aki tudja, hogy odaadó munkával is elérhető az, ami lemondással,
s aki ezért a munka és a lemondás útját egynek látja – az valóban lát. (5.5)

(1) Ardzsuna szólt:

„Ó, Krsna, először a munka feladására kérsz, majd az odaadással végzett munkát ajánlod. Kérlek, mondd meg nekem határozottan, a kettő közül melyik hasznosabb?”

(2) A Magasztos Úr így válaszolt:

„A munka lemondása és az odaadással végzett munka egyaránt a felszabaduláshoz vezet. De a kettő közül az odaadó szolgálat a jobb.

(3) Ó, erőskarú Ardzsuna, mindig szannjászíként él az, aki nem vágyakozik munkája gyümölcsére, és nem is gyűlöli azokat. Az ilyen ember mentes az ellentétpároktól, könnyen legyőzi az anyagi kötelekeket, és teljesen felszabadul. (4) Csak a tudatlanok mondják, hogy az odaadó szolgálat, karma-jóga különbözik az anyagi világ analitikus tanulmányozásától, a szankhjától. A nagy tudásúak szerint, aki helyesen halad a két út egyikén, az mindkettő eredményét elnyeri. (5) Aki tudja, hogy odaadó munkával is elérhető az, ami lemondással, s aki ezért a munka és a lemondás útját egynek látja – az valóban lát.

(6) Az ember mindaddig nem lehet boldog egyedül a tettekről való lemondás által, míg odaadással nem szolgálja az Urat. Az ilyen munkától megtisztult bölcsek késedelem nélkül elérik a Legfelsőbbet.

(7) Az elméjén és érzékein uralkodó, odaadással dolgozó tiszta lélek kedvel mindenkit, és mindenki kedveli őt. Az ilyen embert, bár állandóan dolgozik, sohasem kötik tettei. (8-9) Az Isteni tudatban élő, bár lát, hall, érint, szagol, eszik, mozog, alszik és lélegzik, mindig tudja, hogy ő maga tulajdonképpen nem tesz semmit. A beszéd, ürítés, elfogadás, a szem kinyitása és behunyása közben állandóan tudatában van annak, hogy csupán az anyagi érzékek foglalkoznak tárgyaikkal, ezért felettük áll.

(10) Aki ragaszkodás nélkül végzi kötelességét, és minden eredményt átad az Istenség Legfelsőbb Személyiségének, azt nem éri bűn, mint ahogyan a víz sem éri a lótuszlevelet.

(11) A jógi feladja a ragaszkodást, s csakis a megtisztulás kedvéért cselekszenek testükkel, elméjükkel, értelmükkel vagy akár az érzékeikkel. (12) A rendíthetetlen, odaadó lélek tökéletes békét ér el, mert minden tette eredményét énnekem ajánlja fel. De aki nem él harmóniában az Abszolúttal, s munkája gyümölcsére sóvárog, az rabja lesz cselekedeteinek.

(13) Amikor a megtettesült lélek fegyelmezi természetét, és elméjében lemond minden tettről, akkor boldogan pihen a kilenckapus városban. Nem cselekszik ő, s nem is oka az anyagi tetteknek. (14) A megtettesült lélek, a test városának ura nem hoz létre tetteket, nem készíti cselekvésre az embereket, és a munka gyümölcsét sem ő teremti meg; mindezt az anyagi természet kötőerői végzik.

(15) A Legfelsőbb Lélek nem vállalja magára senki jó vagy bűnös cselekedetét. A megtettesült lényeket azonban megtéveszti az a tudatlanság, amely befedi igazi tudásukat. (16) Ellenben amikor a tudatlanságot eloszlató tudás megvilágosítja az embert, akkor az felfed mindent, ahogyan a felkelő Nap is fényt vet mindenre. (17) Amikor az ember értelme, elméje, hite és menedéke mind szilárdan a Legfelsőbbben gyökerezik, akkor tökéletes tudása által teljesen megtisztul kétségeitől, és feltartóztatathatatlannal halad a felszabadulás útján.

(18) A szerény bölcs, igaz tudása által, egyenlőnek látja a tanult és alázatos bráhmanát, a tehenet, az elefántot, a kutya és a kutyaevőt is. (19) Akiknek elméje megállapodott a változatlanságban és az egyensúlyban, azok már legyőzték a születést és halált. Hibátlanok ők, mint Brahman, s így már őbenne vannak. (20) Aki nem örvendezik, ha valami kellemes éri, s

nem búsul a kellemetlen, kinek értelme rendületlen, megtéveszthetetlen és jártas az Istenről szóló tudományban, az már megállapodott a Transzcendensben. (21)Az ilyen felszabadult személy nem vonzódik az anyagi érzéki élvezetekhez, sem a külső tárgyakhoz; csak az önvalóban leli örömét, s ezért mindig transzban van. Az énjét megvalósított ily módon határtalan boldogságot érez, mert figyelmét a Legfelsőbbre összpontosítja.

(22)Az okos távol tartja magát az anyagi érzékek kapcsolatából származó gyönyörtől, hiszen az a szenvedés eredete. Ó, Kuntí fia, az efféle élvezeteknek kezdetük és végük van, ezért a bölcs nem bennük leli örömét. (23)Ha valaki képes eltűnni az anyagi érzékek ösztönzéseit, s még a jelen teste feladása előtt legyűrti a vágy és harag hatalmát, az jógi, és boldog ebben a világban.

(24)Valójában az a tökéletes jógi, aki belsejében boldog és aktív, onnan merít örömet, és belsejében felvilágosult. Ő felszabadult a Legfelsőbben, s végül el is éri őt. (25)Akik túljutnak a kettősségen és kétségen, akiknek elméjét a lélek foglalkoztatja, állandóan az érző lények jólétéért serénykednek, s mentesek minden bűntől, azok felszabaduláshoz jutnak a Legfelsőbben.

(26)Azok a szent személyek, akik mentesek a haragtól és minden anyagi vágytól, akik megvalósították igazi énjüket, önfegyelmizettek és állandóan tökéletességre törekednek, azok a közeljövőben biztosan felszabadulnak a Legfelsőbben. (27-28)A transzcendentista, mikor kizárja az összes külső érzéki tárgyat, tekintetét a szemöldök közé rögzíti, leállítja a ki- és belélegzést az orrlyukban, és ily módon szabályozza az elmét, az érzékeket és az értelmet, akkor megszabadul a vágytól, félelemtől és haragtól. Aki mindig ebben az állapotban van, az biztos, hogy felszabadult.

(29)A bölcs meg szabadul az anyagi szenvedéstől, s békéhez jutnak, mert tudják, hogy én vagyok minden áldozat és önfegyelmizés végső célja, a bolygók és félistenek Legfelsőbb Ura, valamint az összes élőlény jóakarója és jótevője."

VI. Dhjána-jóga

átmanupamjéna szarvatra szamam pasjati jo'rdzsuna
szukham vá jadi vá duhkham szo jógi paramo mataha

Ó, Ardzsuna, az a tökéletes jógi, aki minden boldog
vagy boldogtalan élőlényben magából kiindulva
látja a hasonlóságot. (6.32)

(1)A Magasztos Úr szólt:

„Aki kötelessége szerint cselekszik, ám nem vonzódik munkája gyümölcseihez, az a lemondott élet rendjében él. Ő az igazi misztikus, nem a tüzet nem gyújtó és munkáját nem végző.

(2)Amit lemondásnak nevezünk, az nem más, mint jóga – összekapcsolódás a Legfelsőbbel. Senki sem lehet jógi mindaddig, míg meg nem válik az érzékek kielégítésének vágyától.

(3)Aki még csak kezdő a nyolcfokú jóga gyakorlásában, annak a munkát ajánlják; a jógát már elért személynek pedig az összes anyagi tettről való lemondást. (4)Akkor éri el a jógát valaki, amikor az összes anyagi kívánságát feladván, sem érzékei kielégítésére nem törekszik, sem pedig gyümölcsöző cselekedetekkel nem foglalkozik.

(5)Az embernek emelkednie kell elméje segítségével, nem pedig degradálnia. Az elme barátja, vagy ellensége is lehet a leigázott léleknek. (6)A legyőzött elme a legjobb baráttá, a nem fegyelmizett pedig a legnagyobb ellenséggé válik. (7)Aki legyőzte elméjét, az nemcsak nyugalomhoz jutott, de elérte már a Felsőlelket is. Az ilyen ember számára a boldogság vagy szenvedés, hideg vagy meleg, tisztelet vagy gyalázat mind egyforma.

(8)Csak akkor szilárd valaki az önmegvalósításban, és csak akkor hívják jóginak, ha teljesen elégedett elért tudásával és annak megvalósításával. Az ilyen ember transzcendenciában van és önfegyelmizett. Mindent egyenlőnek lát, legyen az kő, kristály vagy arany. (9)Aki a

baráttal, az ellenséggel, a becsületes jóakaróval, a gyűlölttel, a féltékennyel, a jámborral, a bűnösrel, a közvetítővel és a pártatlannal is, tehát mindenkivel egyenlően bánik - az még fejlettebb.

(10)A transzcendentalistának mindig arra kell törekednie, hogy elméjét a Legfelsőbb Lélekre rögzítse. Egyedül, elvont helyen kell élnie, mindig figyelmesen szabályozva elméjét. Meg kell szabadulnia minden vágytól és birtoklásérettől. (11-12)A jóga gyakorlásához szükséges, hogy az ember szent és elvont környezetet keressen magának. Terítsen kusa-szénát a földre, amit előbb őzbőrrel, majd ruhadarabbal fedjen le. Az ülés ne legyen sem túl magas, sem túl alacsony. Ezután a jógi vegyen fel egy stabil, mozdulatlan ülőhelyzetet, s gyakorolja a jógát elméje, valamint érzékei szabályozásával – tisztítva szívét, s egy pontra rögzítve elméjét. (13-14)Testét, nyakát, és fejét egyenes vonalban tartsa, szemét orrhegyére szögezze rendületlenül! Ily módon – nyugodt és szabályozott elmével, félelemtől felszabadultan, a nemi élettől teljesen mentesen – szívében rajtam meditáljon, s engem tegyen élete végső céljának! (15)A testét, tetteit és elméjét ily módon szabályozó, az anyagi létet megszüntető misztikus transzcendentalista az én hajlékomat, Isten birodalmát éri el.

(16)Ó, Ardzsuna, az nem lehet jógi, aki túl sokat vagy túl keveset eszik, vagy alszik.

(17)Akinek mérsékelt az evése, alvása, munkája és pihenése, az minden anyagi fájdalmat képes megszüntetni a jóga gyakorlása által. (18)Úgy mondják, ha a jógi elméje a Transzcendensben gyökerezik, s képes azt a gyakorlatok által fegyelmezni, akkor elérte a jóga célját.

(19)Ahogyan szélcsendes helyen sem lobog a gyertyaláng, úgy az elméjét szabályozó jógi is mindig rendületlen marad a Transzcendensben való meditálásában. (20-23)A tökéletesség szintjét számádnak, vagy transznak hívják. Ilyenkor a jóga gyakorlása által az ember elméje minden anyagi szellemi tevékenységtől mentes. Jellemzője, hogy a jógi ebben az állapotban tiszta elméje segítségével megláthatja önvalóját, s örömet, élvezetet tud meríteni abból. Ezen az örömteli síkon az ember kötetlen, lelki boldogságban él, s transzcendentális érzékszerveivel élvezni tudja azt. E szilárd helyzetben az igazságtól sohasem tér el, s érzi: ennél nagyobb nyereségre soha nem tehet szert. Ezt a fokot elérve kiegyensúlyozott és rendületlen még a legnagyobb nehézségek közepette is. Ez a valódi szabadság, mely felold az anyagi kapcsolatokat okozta szenvedések alól.

(24)Az embernek törhetetlen elszántsággal és hittel kell gyakorolnia a jógát. Kivétel nélkül meg kell válnia a hamis egóból eredő összes anyagi vágytól, s elméje által minden oldalról, egytől egyig szabályoznia kell érzékeit. (25)Az ember teljes meggyőződéssel, lépésről lépésre, értelme segítségével szilárduljon meg a transzban, vagyis elméjét egyedül a Legfelsőbb Lélekre rögzítse, és semmi másra ne gondoljon. (26)Az embernek határozottan vissza kell térítenie elméjét az önvaló felügyelete alá, csapongó és határozatlan természete miatt bármikor és bárhová is vándoroljon az.

(27)Az a jógi, akinek elméje rajtam nyugszik, biztosan eléri a legmagasabb rendű boldogságot. A Brahmannal való azonosulása által felszabadult, elméje békéssé vált, szenvedélye lecsendesült, s megszabadult a bűntől. (28)A lelki megvalósításban, az önvalóban szilárdan horgonyzó, az anyagi szennyeződéstől megtisztult jógi a Legfelsőbb Tudattal állandó kapcsolatba kerülve eléri a boldogság legmagasabb fokát. (29)Az igazi jógi minden élőlényben engem, s minden lényt Bennem lát. Valóban, az igazi énjét megvalósított jógi engem lát mindenhol. (30)Aki mindenhol engem, és mindent Bennem lát, számára én sohasem veszek el, s ő sem vész el számomra soha. (31)Az a jógi, aki tudja, hogy én egy és ugyanaz vagyok, mint a minden élőlényben lakozó Felsőlélek, imád engem, és mindig, minden körülmények között Velem marad. (32)Ó, Ardzsuna, az a tökéletes jógi, aki minden boldog vagy boldogtalan élőlényben magából kiindulva látja a hasonlóságot."

(33)Ardzsuna szólt:

„Ó, Madhusudana, számomra úgy tűnik, hogy az általad ismertett jóga nem praktikus, sőt elviselhetetlen, mert az elme nyugtalan és ingatag. (34)Ó, Krsna, én úgy látom, hogy könnyebb megállítani a szelet, mint szabályozni az elmét – nyugtalansága, fegyelmezetlensége, csökönyössége és hihetetlen ereje miatt.”

(35)A Magasztos Úr szólt:

„Ó, Kuntí erős karú fia, a nyugtalan elmét legyűrni nagyon nehéz, ez kétségtelen, de az

állandó gyakorlás és elkülönülés célhoz vezet. Az önmegvalósítás nehéz feladat annak, kinek elméje zabolátlan. De a szabályozott elméjű, a helyes eszközzel törekvő számára biztosított a siker. Ez az én véleményem.”

(37)Ardzsuna kérdezett:

„Mi a sorsa az olyan embernek, akinek hite ugyan van, de nem kitartó, s bár az önmegvalósítás folyamatába belefog, túlságosan világias elméje miatt később letér az útról, tehát a misztika tökéletességét nem éri el? Ó, erőskarú Krsna, vajon a transzcendencia útjáról letért ember nem fog-e a széltől szétkergetett felhőhöz hasonlóan elveszni? (39)Ó, Krsna, ez az én kétségem. Kérlek, segíts ezt teljesen szétoszlatni, mert rajtad kívül erre senki sem képes!”

(40)A Magasztos Úr így válaszolt:

„Ó, Prthá fia, a jámbor cselekedeteket végző transzcendentalistát nem éri elmúlás sem ebben, sem a lelki világban. A jótevőt sohasem győzi le a gonosz.

(41)A sikertelen jógi sok-sok évig fogja a jámbor élőlények bolygóin élvezni az életet, majd gazdag, arisztokratikus vagy becsületes emberek családjában fog újraszületni. (42)Az is lehet, hogy nagy tudású jógi családjába születik, ami ebben a világban bizony nem kis dolog. (43)Ó, Kuru fia, az ilyen szerencsés születés után a jógi ismét ráébred előző életének isteni tudatára, és a teljes siker érdekében megpróbál további előrelépést tenni. (44)Előző élete isteni tudata folytán automatikusan vonzódni fog a jóga elveihez, anélkül, hogy kutatna utánuk. Az ilyen, tudásra vágyó, jógára törekvő transzcendentalista felette áll az Írások rituális elveinek.

(45)Amikor a jógi komoly eltökéltséggel hozzáfog, hogy még jobban előrehaladjon, akkor a sok-sok életen át tartó gyakorlat után megtisztul minden szennytől, és végül eléri a legfelsőbb célt.

(46)A jógi jobb az aszkétánál, az empirikus filozófusnál és a munkája gyümölcseiért dolgozónál is. Ó, Ardzsuna, ezért légy jógi minden körülmény között! (47)Ki nagy hittel mindig Bennem lakozik, s engem imád transzcendentális szerető szolgálatában, az a legmeghittebben egyesül velem a jógában, s az összes jógi közül ő a legkiválóbb.”

VII. Az Abszolútról szóló tudás

bahúnám dzsanmanám anté gjánaván mám prapadjaté
vásudévah szarvam iti sza mahátmá szudurlabhah

Sok-sok születés és halál után az igazi tudást elsajátító ember
átadja magát nekem, mert tudja, hogy én vagyok minden ok oka.
Az ilyen nagy lélek bizony ritka. (7.19)

(1)A Magasztos Úr szólt:

„Halld most, ó, Prthá fia, hogyan ismerhetsz meg engem teljesen, kétségtelenül, a rólam való teljes tudat által, a jóga gyakorlásával, az elmét rám irányítva! (2)Most részletesen megmagyarázom neked a fenomenális és a lelki tudományt is, s ha megértetted ezeket, nem lesz már semmi, amit tudnod kellene.

(3)Sok ezer ember közül talán egy törekszik tökéletességre, s a tökéletességet elérték közül igazán alig ismer engem egy is.

(4)Föld, tűz, víz, levegő, éter, elme, értelem és hamis ego – e nyolc képezi az én különálló anyagi energiámat. (5)Ó, Erős-karú, ezen alsóbbrendű természetén kívül van egy felsőbbrendű energiám, mégpedig az anyagi természettel küzdő élőlények, akik fenntartják az univerzumot.

(6)Meggyőződhetsz arról, hogy én vagyok a forrása és a feloszlása minden anyagnak és lelkinek. (7)Ó, bőség meghódítója, Nálamnál nincsen felsőbb igazság. Minden rajtam nyugszik, mint gyöngysor a fonálon. (8)Ó, Kuntí fia, én vagyok a víz íze, a Nap és a Hold fénye, az aum szótag a védikus mantrákban, a hang az éterben, és az emberi képesség.

(9)Én vagyok a föld eredeti illata, a tűz heve, az élők élete, valamint minden aszkéta vezeklése. (10)Ó, Prthá fia, tudd meg hát: én vagyok minden lét eredeti magja, az értelmesek értelme, a hatalmasok bátorsága.

(11)Ó, Bharaták ura, én vagyok az erő az erősekben, azokban, akik vágy és szenvedély nélküliek; és én vagyok az a nemi élet, amely nem ellenkezik a vallásos elvekkel.

(12)Mindegyik létállapot az én energiámból nyilvánul meg, legyen az a jóság, a szenvedély vagy a tudatlanság kötőerejében. Tudd meg, hogy bizonyos értelemben én vagyok minden, de mégis független mindentől. Rám nem hatnak az anyagi természet kötőerői. (13)A három kötőerőtől megtévesztett világ nem ismer engem, aki a gunák felett állok, aki kimeríthetetlen vagyok.

(14)Az anyagi természet három kötőerejéből álló Isteni energiámat nagyon nehéz legyőzni. De akik átadták magukat nekem, azok könnyen túllépnek rajta.

(15)Az alábbi bűnös emberek nem hódolnak meg előttem: a felettebb ostobák, az emberiség alja, akiket az illúzió megfosztott tudásuktól, s akik a démonok ateista természetével rendelkeznek.

(16)Ó, Bharaták legjobbja, négyféle jámbor ember végez odaadó szolgálatot nekem: aki szenved, az anyagi javakra vágyó, a kíváncsi, és aki az Abszolútról szóló tudás után kutat.

(17)Ezek közül a teljes tudással rendelkező bölcs a legjobb, aki a tiszta, odaadó szolgálat által egyesül Velem, mert nagyon kedves Vagyok neki, és ő is kedves Számomra.

(18)Ezek a bhakták kétségtelenül mind nemes lelkek, de aki a rólam szóló tudással rendelkezik, arra mint Bennem lakozóra tekintek én. Transzcendentális szolgálata által ő elér engem, a legvégső célt. (19)Sok-sok születés és halál után az igazi tudást elsajátító ember átadja magát nekem, mert tudja, hogy én vagyok minden ok oka. Az ilyen nagy lélek bizony ritka.

(20)Kiknek elméjét eltorzították az anyagi vágyak, meghódnak a félistenek előtt, és követik a saját természetük szerint kiszabott imádatszabályokat. (21)Mihelyt valaki a félisteneket kívánja imádni, én – a mindenki szívében jelenlevő Felsőlélek – megszilárdítom hitét, hogy átadhassa magát annak a félistennek. (22)Ilyen hittel felruházva, a kiválasztott félisten kegyét kereső vágyai teljesülnek. Valójában azonban egyedül én vagyok az, aki ezeket az áldásokat adja. (23)A csekély értelmű emberek a félisteneket imádják, de az efféle hódolat gyümölcssei korlátoltak és mulandóak. A félistenek imádói a hozzájuk tartozó bolygókra jutnak, míg bhaktáim végül az én legfelsőbb bolygómra kerülnek.

(24)Az ostobák, akik nem ismernek engem, azt hiszik, úgy öltöttem fel ezt a formát és személyiséget. Csekély tudásuk révén nem ismerik felsőbb természetemet, mely változatlan és páratlan. (25)Én sohasem nyilvánulok meg a balgák és az értelem nélküliek előtt. Számukra rejtve maradok belső teremtő energiám, a jóga-májá által, így a megtévesztett világ engem, a megszületetlent és kimeríthetetlent nem ismer.

(26)Ó, Ardzsuna, mint az Istenség Legfelsőbb Személyisége, én tudok mindenről, ami a múltban történt, ami most történik, s mindenről, ami a jövőben történni fog. Az összes élőlényt ismerem, engem azonban senki sem.

(27)Ó, Bharata leszármazottja, ó, ellenség fenyítője, minden élőlény illúzióban születik, legyőzve a vágy és a gyűlölet kettősségétől. (28)Akik jámboran cselekedtek ebben és előző életükben, akiknek bűnös tettei teljesen kipusztultak, s akik megszabadultak az illúzió ellentétpárjaitól, azok határozottan hozzáfognak szolgálatomhoz. (29)Az értelmes emberek, akik igyekeznek megszabadulni az öregségtől és haláltól, menedéket keresnek a Hozzám irányuló odaadó szolgálatban. Valójában ők a Brahman, mert mindent tudnak a transzcendentális és a gyümölcsöző cselekedetekről.

(30)Akik úgy ismernek engem, mint a Legfelsőbb Urat, mint az anyagi megnyilvánulás irányító elvét, a félistenek eredetét és az összes áldozat fenntartóját, azok szilárd elmével képesek megérteni és felismerni engem még a halál pillanatában is."

VIII. A Legfelsőbb elérése

anta-kálé csa mám éva szamaram muktvá kalévaram
jah prajáti sza mad-bhávam játi násztj atra szamsajaha

Bárki legyen is az, ha a halál pillanatában
rám emlékezve hagyja el testét, minden kétséget kizárva
azonnal eléri az én természetemet. (8.5)

(1)Ardzsuna így kérdezett:

„Ó, Uram, ó, Legfelsőbb Személy, kérlek, magyarázd meg nekem, mi a Brahman! Mit értek az önvaló s a gyümölcsöző cselekedetek alatt, mi ez az anyagi megnyilvánulás, és kik a félistenek? (2)Ó, Madhusudhana, hogyan, és a test melyik részén él az áldozat Ura? Miként tudhatnak rólad a halál pillanatában azok, akik odaadó szolgálatot végeznek?”

(3)A Legfelsőbb Személy eképpen válaszolt:

„Az elpusztíthatatlan, transzcendentális élőlényt Brahmannak, örök természetét pedig önvalónak hívják. Az anyagi testek fejlődését szolgáló tetteket karmának, vagyis gyümölcsöző cselekedeteknek nevezik.

(4)A fizikai természetet végtelenül változékonyak ismerik. Az univerzum a Legfelsőbb Személy kozmikus formája, és én vagyok az az Úr, akit a megtestesült lelkek szívében lakozó Felsőlélek képvisel.

(5)Bárki legyen is az, ha a halál pillanatában rám emlékezve hagyja el testét, minden kétséget kizárva azonnal eléri az én természetemet. (6)Ki milyen létre gondol teste elhagyásakor, azt éri majd el kétségtelenül. (7)Ezért, ó, Ardzsuna, gondold mindig rám, s ezzel egyidejűleg hajtsd végre harcosi kötelességed! Tetteid nekem ajánlva, elméd és értelmed rendületlenül rám függesztve, kétségtelenül elérsz engem.

(8)Ó, Pártha, aki rajtam, az Istenség Legfelsőbb Személyiségén meditál, elméjében állandóan rám emlékezve, anélkül, hogy eltérne az útról, az biztosan elér engem. (9)Az ember úgy meditáljon a Legfelsőbb Személyen, mint olyanon, aki mindentudó, a legősibb irányító, kisebb a legkisebbnél, a fenntartója mindennek, túl van az anyagi felfogáson, felfoghatatlan, s mindig egy személy. Ragyogó ő, mint a Nap, s mivel transzcendentális - túl van ezen az anyagi természetén.

(10)Aki a halál beálltakor életlevegőjét a két szemöldöke közé rögzíti, és teljes odaadással a Legfelsőbb Személyre emlékezik, az minden kétséget kizárva eljut az Istenség Legfelsőbb Személyiségéhez.

(11)A Védákat jól ismerő bölcsek, akik az omkarát vibrálják, és a lemondás rendjének nagy szentjei a Brahmanba hatolnak. Az ilyen tökéletesség után vágyakozók cölibátusban élnek. Most pedig röviden elmagyarázom neked azt a folyamatot, amely által felszabadulhat az ember.

(12)A jóga elkülönülést jelent mindennemű érzéki tevékenységtől. Gondolatait a szívre összpontosítva, érzékeinek összes ajtaját bezárva, életlevegőjét a koponya felső részében tartva, az ember egyre jobban meggyökerezhet a jógában. (13)Ha a jógát elsajátító és a betűk tökéletes kombinációjából eredő szent aum szótagot vibráló személy teste elhagyásakor az Istenség Legfelsőbb Személyiségére gondol, akkor minden bizonnyal a lelki bolygókra jut.

(14)Ó, Prthá fia, aki szüntelenül rám gondol, könnyen el is ér engem, mert az ilyen személy állandóan odaadó szolgálatban él. (15)A nagy lelkek, az odaadó jógik, miután elértek engem, soha többé nem térnek vissza ebbe a szenvedésekkel teli, átmeneti világba, mert már abszolút tökéletességhez jutottak.

(16)Az anyagi világ a legfelsőbb bolygótól a legalacsonyabbig a szenvedések helye, ahol az ismétlődő születés és halál uralkodik. Ó, Kuntí fia, ha valaki eljut az én környezetembe, annak

sohasem kell újra születnie.

(17)Ezer földi korszak Brahma egy napja, másik ezer egy éjszakája. (18)Brahma napjának hajnalán élőlények sokasága kel életre, alkonyán pedig minden megsemmisül. (19)Ó, Pártha, újra meg újra jön a nap, élénk lények tömegét hozván, de a következő éjszakára mind eltűnik reménytelenül.

(20)Ám létezik egy másik természet is, amely ehhez a megnyilvánult és megnyilvánulatlan anyaghoz képest örök, transzcendentális, páratlan és sohasem semmisül meg. Az a világ még akkor is megőrzi eredeti létét, amikor ebben a világban már minden megsemmisült. (21)Azt a legfelsőbb világot megnyilvánulatlanak és múlhatatlannak hívják. Az az én felsőbb hajlékom, s a legvégső cél. Aki egyszer eljut oda, nem tér vissza többé.

(22)A mindenkinél hatalmasabb Istenség Legfelsőbb Személyiségét kizárólag vegyítetlen szeretettel lehet elérni. Habár lelki hajlékán tartózkodik, mégis áthat mindenben, és őbenne van minden, ami létezik.

(23)Ó, Bharaták legjobbjá, most a különböző időpontokat magyarázom el neked, amikor az ember örökre, vagy pedig csak egy időre hagyja el ezt a világot.

(24)A Brahmant ismerők kedvező pillanatban, a tűzisten hatásának ideje alatt, fényben, a holdvilágos két hét és a Nap északi pályájának hat hónapja alatt távoznak el e világból. (25)A jógí ismét visszatér, ha a füst, az éjszaka, a holdfogyatkozás két hete és a Nap déli pályájának hat hónapja alatt hagyja el ezt a világot, illetve ha a Holdra jut.

(26)Az anyagi világegyetem elhagyásának két módjáról írnak a Vedák. Az egyik világosságban, a másik sötétségben történik. A világosságban távozó nem jön vissza, míg a sötétségben elmenőnek vissza kell térnie. (27)Ó, Ardzsuna, a bhakták ismerik e két utat, és sohasem kerülnek tévhitbe. Ezért gyökerezz szilárdan az odaadásban!

(28)Az odaadó szolgálat útját járó személy nincs megfosztva az olyan eredményektől, melyek különben a Védák tanulmányozásából, az önsanyargató áldozatok végzéséből, adományozásból vagy filozófiai és gyümölcsöző cselekedetekből származnak. Ő végül is eljut a transzcendentális világba."

IX. A legbizalmasabb tudás

rádzsa-vidjá rádzsa-guhjam pavitram idam uttamam
pratjaksávagamam dharmjam susukham kartum avjajam

Ez a tudás a bölcsesség királya, a legnagyobb titok az összes titok közül.
Ez a legtisztább tudás, örökkévaló, örömmel végezhető, és a vallás tökéletessége,
mert megvalósítása által közvetlen tapasztalatot nyújt az önvalóról. (9.2)

(1) A Legfelsőbb Személy szólt:

„Kedves Ardzsunám, mivel te sohasem irigykedsz rám, átadom neked a legtitkosabb bölcséletet, melyet megismerve megszabadulsz az anyagi lét szenvedéseitől. (2)Ez a tudás a bölcsesség királya, a legnagyobb titok az összes titok közül. Ez a legtisztább tudás, örökkévaló, örömmel végezhető, és a vallás tökéletessége, mert megvalósítása által közvetlen tapasztalatot nyújt az önvalóról.

(3)Ó, Ellenség Legyőzője, akik az odaadó szolgálatban nem rendelkeznek hittel, azok nem érhetnek el engem, hanem visszatérnek az anyagi világbeli születéshez és halálhoz.

(4)Megnyilvánulatlan formában ezt az egész univerzumot áthatom. Minden lény Bennem van, de én nem vagyok bennük. (5)És mégsem nyugszik bennem minden teremtett. Íme misztikus hatalmam! Habár én vagyok az összes élőlény fenntartója, s jelen vagyok mindenhol, mégis én magam vagyok a teremtés eredeti forrása. (6)Tudd meg, hogy minden élőlény úgy nyugszik bennem, miként a mindenhol fújó, erős szél állandóan az éteri úrben.

(7)Ó, Kuntí fia, a korszak végével minden anyagi megnyilvánulás visszatér belém, de a

következő korszak hajnalán újra teremtek energiám által. (8)Ez az egész kozmikus megnyilvánulás nekem van alárendelve. Akaratom által újra meg újra megnyilvánul, s végezetül akaratom által is semmisül meg. (9)Ó, Dhanandzsaja, mégsem kötnek meg ezek a tettek engem. Mindig különálló vagyok tőlük, mintha semleges lenne helyzetem.

(10)Ó, Kuntí fia, az anyagi természet az én irányításom alatt működik, létrehozva a mozgó és mozdulatlan lényeket. Az anyagi természet törvénye alapján ismétlődve teremődik, és semmisül meg ez a megnyilvánulás.

(11)Az ostobák kigúnyolnak, mikor alászállok emberi alakomban. Nem ismerik transzcendentális természetem és mindenek felett álló, páratlan uralmam. (12)Ezek a megtévesztett emberek vonzódnak a démoni és ateista nézetekhez. Ebben az illuzórikus állapotban a felszabaduláshoz, a gyümölcsöző tettekhez és a tudomány műveléséhez fűzött összes reményük vereséget szenved.

(13)Ó, Prthá fia, a nagy lelkek, akik nincsenek illúzióban, az Isteni természet védelme alatt állnak. Teljesen lefoglalják magukat az odaadó szolgálatban, mert az Istenség Legfelsőbb Személyiségeként, eredetinek és kimeríthetetlennek ismernek engem. (14)Ezek a nagy lelkek állandóan az én dicsőségem zengik, nagy elszántsággal igyekeznek, s leborulva Előttem szüntelen odaadással imádnak engem. (15)A tudást művelők a Legfelsőbb Urat imádják, mint a páratlanul állót, a sokban jelenlevőt és az univerzális formát.

(16)Én vagyok a szertartás, az áldozat, az ósatyáknak szóló áldozás, a gyógyító fű és a transzcendentális mantra. Én vagyok a vaj, a tűz és a felajánlás. (17)Én vagyok az univerzum atyja, az anya, a fenntartó és az ósatya. Én vagyok a tudás tárgya, a tisztító és az aum szótag. A Rg, Száma és Jadzsúr szintén én vagyok. (18)Én vagyok a cél, a fenntartó, az úr, a tanú, a hajlék, a menedék és a legkedvesebb barát. Én vagyok a teremtés és a megsemmisülés, mindennek alapja, a nyugvóhely és az örök mag. (19)Ó, Ardzsuna, én adom a hőt, s én irányítom az esőt és a szárazságot. Én vagyok a halhatatlanság megszemélyesítője is; a létezők és a nem létezők egyaránt bennem vannak.

(20)Akik a felsőbb bolygókra vágyva a Védákat tanulmányozzák, és a szóma italt fogyasztják, azok közvetve imádnak engem. Ők Indra bolygóján fognak megszületni, hogy isteni élvezetekben vegyenek részt. (21)A mennyei érzéki örömei élvezete után ismét visszatérnek a halandók bolygójára. Így, a védikus elveket követve csupán röpke boldogsághoz jutottak.

(22)De akik odaadással imádnak engem, transzcendentális Formámon meditálva, azoknak elhozom, amire szükségük van, s megőrzöm, amijük van.

(23)Ó, Kuntí fia, amit az ember a félisteneknek ajánl, igaz tudás nélkül teszi, hiszen valójában engem illet az. (24)Én vagyok az egyetlen élvező, és az áldozat egyedüli célja. Visszaesnek azok, akik nem ismerik fel igazi, transzcendentális természetemet.

(25)A félisteneket imádók a félistenek között fognak újraszületni, akik a szellemeket és hasonlókat imádják, azok közülük születnek, az ósatyák imádói az ósatyákhoz jutnak, s akik engem imádnak, azok velem fognak élni.

(26)Ha valaki szeretettel és áhítattal áldoz nekem egy levelet, virágot, gyümölcsöt vagy egy kis vizet, én elfogadom azt. (27)Ó, Kuntí fia, ajánld fel nekem mindazt, amit cselekszel, eszel, elajándékozol, valamennyi vezekléseddel együtt! (28)Ily módon megszabadulsz a jó és a rossz cselekedetek összes visszahatásától, s a lemondás ezen elvével felszabadulsz, és eljutsz hozzám.

(29)Én mindenkiel szemben egyenlő vagyok: senkire sem irigykedem, és olyan sincs, akivel pártoskodnék. De aki odaadással szolgál engem, az bennem van, a barátja vagyok, s nekem is barátom ő.

(30)Még ha valaki a legszörnyűbb tettet is követi el, ha odaadó szolgálatot végez, szentnek kell tekinteni, mert a helyes utat járja. (31)Hamarosan tisztességgé válik, és maradandó békét ér el. Ó, Kaunteja, hirdesd bátran, az én hívem nem vesz el soha!

(32)Ó, Pártha, legyen az bárki: nő, kereskedő, vagy alacsony család szülötte, ha oltalmat keres nálam, elérheti a legfelsőbb rendeltetési helyet. (33)Akkor hát mennyivel jobbak a bráhmanák, az igazak, a bhakták és a szent királyok! Ők ebben az ideiglenes és nyomorúságos világban szeretettel szolgálnak engem.

(34)Elmédben gondolj mindig rám, légy bhaktám, ajánld hódolatodat nekem, és imádj engem!
A bennem való teljes elmélyüléssel biztosan eljutsz hozzám.”

X. Az Abszolút fensége

macs-csittá mad-gata-práná bodhajantah paraszparam
kathajantas csa mám nitjam tusjanti csa ramanti csa

Tiszta híveim gondolatai bennem lakoznak, életüket nekem ajánlották fel.
Nagy örömet, elégedettséget élveznek ők, amikor felvilágosítják egymást,
és rólam társalognak. (10.9)

(1)A Legfelsőbb Úr szólt:

„Ó, kedves barátom, erőskarú Ardzsuna, figyelj ismét abszolút szavaimra, melyeket a te érdekedben szólok, s melyek megörvendeztetnek majd.

(2)A félistenek serege és a kiváló szentek sem ismerik származásomat, mert én vagyok mindnyájuk eredete minden tekintetben. (3)Aki engem megszületetlennek, kezdet nélkülinek és az összes világ Legfelsőbb Urának ismer, az a többi halandótól eltérően mentes az illúziótól és minden bűntől.

(4-5)Értelem, tudás, kétségtől és tévhittől való mentesség, megbocsátás, igazmondás, önszabályozás, nyugalom, gyönyör és fájdalom, születés és halál, félelemnélküliség, erőszak-nélküliség, kiegyensúlyozottság, elégedettség, vezeklés, adományozás, hírnév és becstelenség – egyedül tőlem származik mindez.

(6)A hét nagy bölcs, s az őket megelőző másik négy tudós, valamint a Manuk (az emberiség atyái) az én elmémből születtek, s e bolygók összes lényé tőlük származik.

(7)Aki igazán ismeri az én dicsőségemet és hatalmamot, az vegyítetlen odaadó szolgálatba fog – ehhez semmi kétség sem fér.

(8)Én vagyok az eredete a lelki és az anyagi világnak, minden belőlem árad. A bölcsek, akik tudva tudják ezt, megkezdik odaadó szolgálatukat, és tiszta szívből imádnak engem. (9)Tiszta híveim gondolatai bennem lakoznak, életüket nekem ajánlották fel. Nagy örömet, elégedettséget élveznek ők, amikor felvilágosítják egymást, és rólam társalognak. (10)Aki szüntelen odaadással élnek, és szeretettel imádnak engem, azoknak megadom azt az értelmet, amellyel eljuthatnak hozzám. (11)Együttérzésből szívükben lakozom, s a tudás fénylő lámpásával szétoszlatom a tudatlanságból származó sötétséget.”

(12-13)Ardzsuna szólott:

„Te vagy a Legfelsőbb Brahman, a legvégső hajlék, a tisztító, az Abszolút Igazság és az örök isteni személy. Te vagy az ősi Isten, transzcendentális és eredeti, és te vagy a megszületetlen, mindent átható szépség. Nárada, Aszita, Dévala és Vjásza, valamint minden más nagy bölcs ezt hirdeti rólad, és most te magad is ezt mondod nekem. (14)Ó, Krsna, igazságként fogadom el mindazt, amit nekem elmondtál. Sem a félistenek, sem pedig a démonok nem ismerik személyedet, ó, Uram. (15)Bizony egyedül csak te ismered magad képességeid által, ó, mindenek eredete, lények Ura, istenek Istene, ó, Legfelsőbb Személy, univerzum Ura!

(16)Kérlek, beszélj nekem részletesen isteni erőidről, melyek által áthatod a világokat, és bennük lakozol! (17)Ó, Legfelsőbb Misztikus, hogyan lehet téged megismerni a szüntelen meditálás folyamatával? Ó, Magasztos Úr, milyen sajtáságos formákban elmélkedjem rajtad? (18)Kérlek, beszélj még egyszer részletesen hatalmas képességeidről és dicsőségedről, mert sohasem fáradok bele ambróziás szavaid hallgatásába.”

(19)A Magasztos Úr szólott:

„Jó, beszélni fogok neked, ó, Kuruk legjobbja, csodálatos megnyilvánulásaimról, de csak a legfontosabbakról, mert fenségemnek nincsen határa. (20)Ó, Gudákésa, én vagyok a Lélek, aki ott lakozik minden élőlény szívében. Én vagyok minden lény kezdete, közepe és vége.

(21)Az Áditják közül Visnu, a csillagok közül a ragyogó Nap vagyok. A Marutok közül Marícsi, a fénylő égítestek közül pedig a Hold.

(22)A Vedák közül a Száma-véda vagyok, a félistenek közül Indra, az érzékek közül az elme, s én vagyok az életerő (tudat) minden élőlényben.

(23)A Rudrák közül az Úr Siva vagyok, a Jaksák és Ráksaszák közül a vagyon ura, Kuvéra, a Vaszuk közül a tűz (Agni), a hegyek közül Méru.

(24)Ó, Ardzsuna, tudd meg, hogy a papok közül Brhaszpati főpap, az odaadás ura vagyok. A generálisok közül Skanda, a háború ura, a vízgyűjtők közül az óceán.

(25)A nagy bölcsek közül Bhrgu, a vibrációkban a transzcendentális aum vagyok. Az áldozatokból a Szent Nevek vibrálása (dzsapa), a mozdíthatatlan dolgok közül a Himálaja.

(26)Valamennyi fa közül a szent fügefa, a félistenbölcsek közül Nárada, a félistenek énekesei közül Csitraratha, a tökéletes lények közül Kapila vagyok.

(27)Tudd meg, hogy a lovak közül az óceánból származó, a halhatatlanság elixírjéből született Uccsaihsravá vagyok. A királyi elefántok közül Airávata, az emberek közül a király.

(28)A fegyverek közül a villám, a tehenek közül szurabhi, a mértéktelen tejelő, az ősnemzők közül Kandarpa, a szerelem istene, a kígyók közül a legnagyobb, Vászuki vagyok.

(29)A felsőbb bolygóbeli Nága kígyók közül Ananta, a vízi istenségek közül Varuna, az eltávozott ősök közül Arjamá, s a törvényt hozók közül Jama, a halál ura vagyok.

(30)A Daitja démonok közül az odaadó Prahláda, a hódítók közül az idő, a vadállatok közül az oroszlán, a madarak közül Garuda, Visnu tollas hordozója vagyok.

(31)A tisztító dolgok közül a szél, a fegyverforgatók közül Ráma, a halfajták közül a cápa, a folyóvizek közül a Gangesz vagyok.

(32)Ó, Ardzsuna, az összes teremtmény közül én vagyok a kezdet, a közép és a vég. A tudományok közül az önvalóról szóló lelki tudomány, a logikában a végső igazság vagyok.

(33)A betűkből az A, az összetett szavakban a kettős szó vagyok, de én a kimeríthetetlen időként is létezem. A teremtők közül Brahmá vagyok, kinek sokarcú feje minden irányban lát.

(34)Én vagyok a mindenkit elpusztító halál, és a jövőben keletkező dolgok létrehozója. A nők közül hírnév, szerencse, beszéd, memória, értelem, hűség és türelem vagyok.

(35)A himnuszok közül az Úr Indrának énekelt Brhat-száma vagyok. A versek közül én vagyok a Gájatrí, amit a bráhmanák vibrálnak naponta. A hónapok közül az aratás hónapja, az évszakok közül a virágot fakasztó tavasz vagyok.

(36)A csalások közül a szerencsejáték, a ragyogók között a ragyogás, de én vagyok a győzelem, a kaland és az erősek ereje is.

(37)Vrsni leszármazottai közül Vászudéva, a Pándavák között Ardzsuna, a bölcsek közül Vjásza, s a nagy gondolkodók közül Usaná vagyok.

(38)A büntetések közül a büntetés lesújtó botja, a győzelemre vágyók közül az erkölcs, a csend formájában a titkok őre, a bölcsek között a bölcsesség vagyok.

(39)Ó, Ardzsuna, ezen kívül én vagyok minden lét teremtő magja. Nincsen olyan mozgó vagy mozdulatlan lény, ami létezhetne nélkülem. (40)Ó, ellenség hatalmas legyőzője, isteni megnyilvánulásaim végtelenek. Amit felsoroltam neked, az töredéke csupán végtelen fenségemnek. (41)Tudd meg, hogy minden gyönyörű, dicsőséges és hatalmas teremtmény pompám szikrájából születik csupán.

(42)De mire való ez a részletes tudomány, ó, Ardzsuna? Énem parányi töredékével áthatom, és fenntartom ezt az egész univerzumot."

XI. Az univerzális forma

adrsta-púrvam hrsító'szmi drstvá bhajéna csa pravjathitam mano mé
tad éva mé darsaja déva rúpam praszída dévésa dzsagan-nivásza

Boldog vagyok az eddig sohasem látott univerzális forma megtekintése után, de ugyanakkor félelem gyötri elmémet. Kérlek hát, részesíts kegyedben, s fedd fel ismét eredeti formádat, mint az Istenség Személyisége, ó, urak Ura, univerzum hajléka! (46)Ó, ezerkarú, ó, univerzális Úr, szeretnék négykarú formádban látni, ékes sisakkal fejedem, kezeidben buzogányt, csakrát, kagylókürtöt és lótuszvirágot tartván. Nagyon vágyódom, hogy ebben a formádban lássalak! (11.46)

(1)Ardzsuna szólott:

„Hallottam tanításod a titkos lelki témákról, melyeket irántam való kedvességből mondtál el nekem. Illúzióm most szertefoszlott. (2)Ó, Lótuszvirág-szemű, részletesen hallottam tőled minden élőlény megjelenéséről és eltűnéséről, valamint kimeríthetetlen dicsőségedről.

(3)Ó, minden személyiség legnagyobbja, ó, legfelsőbb forma, bár látom magam előtt valódi alakodat, mégis szeretném tudni, miképpen hatoltál ebbe a kozmikus megnyilvánulásba. Szeretném megpillantani azon formádat! (4)Ó, Uram, misztikus képességek mestere, ha úgy gondold, hogy képes vagyok meglátni univerzális formádat, akkor kérlek, mutasd meg nekem azt az éned!”

(5)Szólt a Magasztos Úr:

„Kedves Ardzsunám, Prthá fia, lásd hát fenségem, a sok százezernyi, változó isteni formát, melyek sokszínűek, mint a tenger. (6)Ó, Bharaták legjobbja, lásd hát az Áditják és Rudrák különféle megnyilvánulásait, a Marutokat, a két Asvint, és a többi sok csodát, amit még senki sem látott, vagy hallott ezelőtt! (7)Ó, Álom Legyőzője, bármit is kívánj megtekinteni, azon nyomban megláthatod e testben. Ez az univerzális forma képes megmutatni neked mindazt, amit most kívánsz, s amit majd a jövőben akarsz. Ebben a formában minden teljes.

(8)Isteni szemet adok neked, amellyel megpillanthatsz misztikus fenségemet; anélkül nem láthatsz meg engem.”

(9)Szanydzsaja szólt:

– Ó, király, így szólt a Legfelsőbb, a misztikus képességek Ura, az Istenség Legfelsőbb Személyisége, majd megnyilvánította Ardzsunának univerzális formáját.

(10-11)Ardzsuna végtelen sok száját és szemet látott. A kép csodálatos volt. A formát isteni, vakító ékességek, felöltött fegyverek, és temérdek, rendezett öltözék díszítette. Teste illatos kenőcsökkel bekenve, gyönyörű virágfüzérékkel ékesítve. Az egész elragadó, mindenhová kiterjedő és végtelen volt. (12)Ha sok ezer Nap egyszerre lángolna fel az égen, az közelítené csak meg a Legfelsőbb Személy univerzális formájának ragyogását.

(13)És akkor Ardzsuna megláthatta a világegyetem sok ezer részre osztott, végtelen kiterjedéseit, mind egy helyen, az Úr univerzális formájában. (14)A zavart és megdöbbszent Ardzsuna a csodálatról lenyűgözve, égne álló hajjal, összetett kézzel tiszteletét kezdte ajánlani a Legfelsőbb Úrnak.

(15)Ardzsuna szólt:

„Kedves Uram, testedben látom egybegyűlve az összes félistent és a különféle élőlényeket. Látom Brahmát, amint a lótuszvirágon ül, látom Sivát, valamint sok bölcsét és isteni kígyót.

(16)Ó, kozmosz Ura, univerzális testedben minden oldalról sok-sok vég nélkül kiterjedő formát, gyomrot, száját és szemet látok. Mindezeknek nincs sem kezdete, sem vége, sem közepe. (17)Nehéz a különféle koronákkal, buzogányokkal és csakrákkal ékesített formádat

nézni, mert vakítóan ragyog, mérhetetlen és izzó, mint a Nap.

(18)Te vagy a legvégső cél, az univerzumokban a legkiválóbb, kimeríthetetlen, s a legősibb. Te vagy a múlhatatlan vallás fenntartója, az örökkévaló Istenség Személyisége. (19)Te vagy a kezdet, a közép és a vég nélküli forrás. Számtalan karod van, a Hold és a Nap nagy, végtelen számú szemeid közé tartozik. Látom, a szádból izzó láng lövell, s ragyogásod által melegítetted ezt az egész univerzumot.

(20)Habár egy vagy, kiterjedtél az égben, a bolygókban, s a köztük levő űrben egyaránt. Ó, Nagy Lélek, félelmetes formádat szemlélve látom, hogy mind a három bolygórendszer lakosai megzavarodtak. (21)Az összes félisten meghódol előtted, s beléd hatolnak. Nagyon félnek, s összetett kézzel védikus himnuszokat zengenek. (22)Csodálkozva szemlélnek téged az Úr Siva különféle megnyilvánulásai, valamint az Áditják, a Vaszuk, a Szádhják, a Visvadévák, a két Asvin, a Marutok, az ősatyák, a Gandharvák, a Jaksák, az Aszúrák és a tökéletessé vált félistenek. (23)Ó, Hatalmas-karú, bolygóján az összes félisten zavartan szemléli számtalan arcod, szemed, karod, gyomrod, lábad és rettenetes fogaid. Én is megdöbbszem, akárcsak ők.

(24)Ó, mindent-átható Visnu! Nem vagyok képes tovább fenntartani lelki egyensúlyomat. Félek eget betöltő, ragyogó színeid, valamint izzó szemeid és számaid láttán. (25)Ó, urak Ura, világok menedéke, kérlek, légy kegyes hozzám! Lángoló halotti arcaid és félelmetes fogaid látványa elűzte lelki békémet, teljesen megzavarodtam.

(26-27)Dhrtarástra összes fia, és a velük szövetséges királyok, Bhísma, Dróna és Karna, valamint kiváló katonáink egytől-egyig a szájadba özönlnek. Borzadva látom, miként némelyikük koponyája szétmorzsolódik félelmetes, iszonyú fogaid között. (28)Mint folyók az óceánba, úgy ömlenek e harcosok lángoló szájaidba, hogy ott megsemmisüljenek. (29)Látom az embereket teljes sebességgel torkodba rohanni, miként az éjjeli lepkék is fejvesztetten a tűzbe szállanak.

(30)Ó, Visnu, lángoló nyelveiddel minden irányban elpusztítasz mindenkit, s felmérhetetlen sugaraid beragyogják az univerzumot. Perzselvén a világot, te jelen vagy mindenütt. (31)Ó, urak Ura, ily félelmetes forma, kérlek, áruld el nekem, ki vagy te! Hódolatomat ajánlom neked, s esedezem, légy kegyes hozzám! Küldetésedet nem ismerem, de vágyom arra, hogy halljak róla!”

(32)Szólt a Magasztos Úr:

„Idő vagyok, világok pusztítója. Azért jöttem, hogy az összes embert foglalkoztassam. Rajtad és a többi Pándaván kívül mindkét fél harcosai meg fognak semmisülni. (33)Kelj fel hát, készülj a harcra! Ó, Szavjaszácsin, virágzó királyságot fogsz élvezni ellenségeid legyőzése után. Én már halálra ítéltém őket, te csupán eszköz lehetsz a harcban. (34)A hatalmas vitézek, mint például Dróna, Bhísma, Dzsajadratha és Karna, már mind elpusztultak. Harcolj csak, s ne aggódj, győzedelmeskedni fogsz ellenségeid felett!”

(35)Így szólt Szanydzsaja Dhrtarástrához:

– Ó, király, Ardzsuna reszketett, midőn e szavakat hallotta az Istenség Legfelsőbb Személyiségétől, majd összetette kezét, s félelemmel telve, elcsukló hangon eképpen szólott:

(36)„Ó, Hrsikésa, neved hallatára örömtelivé válik a világ, s így mindenki ragaszkodni fog hozzád. A tökéletessé vált lények tiszteletteljes hódolatukat ajánlják, míg a démonok szerteszét menekülnek. Mindez így van rendjén. (37)Ó, Nagylelkű, ó, Határtalan, miért ne ajánlják hát hódolatukat neked, ki még Brahmánál is felsőbbrendű vagy? Te vagy az eredeti mester, ó, univerzum menedéke, legyőzhetetlen forrás, minden ok oka, aki transzcendentális ehhez az anyagi megnyilvánuláshoz képest. (38)Te vagy az eredeti Személy, a Legfelsőbb Isten, a megnyilvánult kozmikus világ egyetlen oltalma. Tudsz mindent, s te vagy mindaz, amit meg kell ismerni. Te felette állsz az anyagi kötőerőknek. Ó, vég nélküli forma, te hatod át az egész kozmikus megnyilvánulást.

(39)Te vagy a levegő, a tűz, a víz, és te vagy a Hold! Te vagy a Legfelsőbb Irányító, te vagy Brahma, a nagyatyja. Ezért tiszteletteljes hódolatomat ajánlom neked újra meg újra – ezerszeresen. (40)Hódolatom előlről, hátulról és minden oldalról! Ó, kötetlen erő, te vagy a korlátlan hatalom mestere! Mindent-áthatóként te vagy a minden!

(41-42)A múltban nem tudtam dicsőségedről, ezért csupán így szólítottalak: „Ó, Krsnám, ó,

Jádvám, kedves barátom!' Kérlek, nézd el, bármit is tettem bolondságomban vagy szeretetemben! Tréfálkozván, sokszor voltam tiszteletlen Veled szemben, miközben együtt pihentünk, egy ágyban feküdtünk, vagy együtt ettünk; néha kettesben, néha pedig a többi barátunk előtt. Kérlek, bocsásd meg minden vétkem!

(43)Te vagy az atyja a teljes kozmikus megnyilvánulásnak, te vagy az imádandó lelki tanítómester. Senki sem egyenrangú Veled, és senki sem válhat egyé Veled. Mérheterlen vagy a három világon belül. (44)Te vagy a Legfelsőbb Úr, aki minden élőlény számára imádandó. Ezért hát leborulok, hogy a tiszteletemet ajánljam, és kegyedért esedezem. Kérlek, nézd el, bármilyen hibát is követtem el Veled szemben, s légy türelmes hozzám, mint apa a fiához, barát a pajtásához, szerető a kedveséhez!

(45)Boldog vagyok az eddig sohasem látott univerzális forma megtekintése után, de ugyanakkor félelem gyötri elmémet. Kérlek hát, részesíts kegyedben, s fedd fel ismét eredeti formádat, mint az Istenség Személyisége, ó, urak Ura, univerzum hajléka! (46)Ó, ezerkarú, ó, univerzális Úr, szeretnék négykarú formádban látni, ékes sisakkal fejedben, kezeidben buzogányt, csakrát, kagylókürtöt és lótuszvirágot tartván. Nagyon vágyódom, hogy ebben a formádban lássalak!"

(47)A Magasztos Úr szólt:

„Kedves Ardzsunám, boldogan mutattam meg belső energiám által az univerzális formát. Előtted még senki sem látta ezt, a végtelent és vakítóan ragyogót. (48)Ó, Kuru harcosok legjobbja, előtted senki sem láthatta univerzális formámat, mert azt nem lehet megpillantani a Vedák tanulmányozásával, áldozatok végrehajtásával vagy hasonló cselekedetekkel. Egyedül te láthattad meg azt.

(49)Az elméd nyugtalanná vált szörnyű arculatom láttán. Most legyen hát vége ennek! Kedves bhaktám, szabadulj meg minden aggodalomtól, hogy megbékélt elmével megpillanthasd a kívánt formát.”

(50)Szanydzsaja e szavakkal fordult Dhrtarastrához:

– Ezeket mondta Krsna, az Istenség Legfelsőbb Személyisége Ardzsunának, majd nagylelkűen felfedte előbb a négykarú, végül a valódi, gyönyörűsége kétkarú formáját, ily módon lelkesítve a megrettent Ardzsunát. (51)Amikor Ardzsuna megpillantotta Krsnát eredeti formájában, így szólt:

„Látván emberhez hasonló, gyönyörű formád, elmém megnyugodott, s visszatért eredeti lelkiállapotom.”

(52)Szólt a Magasztos Úr:

„Kedves Ardzsunám, nagyon nehéz megpillantani ezt a formám, amit most látsz. Még a félistenek is állandóan lesik az alkalmat, hogy megláthassák ezt a számukra annyira kedves formát. (53)Amit most transzcendentális szemekkel felfogsz, azt nem lehet meglátni vagy megérteni csupán a Vedák tanulmányozásával, sem komoly vezeklések végzésével, sem adományozással, sem rituális imádattal. Az efféle folyamatok által lehetetlen eredeti formámban megpillantani engem.

(54)Ó, kedves Ardzsunám, ellenség fenyítője, csakis osztatlan odaadó szolgálat által lehet engem igazán megérteni. Egyedül így lehet közvetlenül meglátni engem, úgy, ahogyan előtted állok. Ily módon lehet csak behatolni a rólam szóló tudás misztériumába. (55)Kedves Pándava, aki tiszta, odaadó szolgálatomban él, mentesen előző tetteinek szennyétől és az elmebeli spekulációtól, és barátja minden élőlénynek – az biztosan eljut Hozzám.”

XII. Az odaadó szolgálat

majj éva mana ádhatszva maji bhuddhim nivésaja
nivasziszjaszi majj éva ata úrdhvam na szamsajah

Elmédet szögezd rám, az Istenség Legfelsőbb Személyiségére,
és velem kapcsolatban használd minden értelmeket; így kétségtelen,
hogymindig velem fogsz élni. (12.8)

(1) Ardzsuna így kérdezett:

„Ki tekinthető tökéletesebbnek: aki mindig megfelelően imád téged az odaadó szolgálatban, vagy aki a személytelen Brahmant, a megnyilvánulatlan imádja?”

(2) A Magasztos Úr szólt:

„Aki elméjét személyes formámra rögzíti, s mindig nagy, transzcendentális hittel imád engem, azt a legkételetesebbnek tekintem én. (3-4) De akik az érzékek szabályozásával, s azáltal, hogy egyenlőek mindenkivel szemben, teljesen az Abszolút Igazság személytelen aspektusát, a megnyilvánulatlan imádják, amely túl van az érzékek felfogásán, s mindent-átható, felfoghatatlan és mozdulatlan, az ilyen személyek, akik mindenki jólétéért fáradoznak – végül is elérnek engem.

(5) Rendkívül nehéz előrehaladni azoknak, kiknek elméje a Legfelsőbb személytelen, megnyilvánulatlan aspektusához vonzódik. Ezen az úton mindig nagyon fáradságos az előrelépés a megtestesült lények számára.

(6-7) Ó, Prthá fia, gyorsan megszabadítom a születés és halál óceánjából azt, aki minden tettét nekem felajánlva engem imád, eltérés nélkül átadja magát nekem, odaadó szolgálatban él, és elméjét rám szögezve mindig rajtam medít. (8) Elmédet szögezd rám, az Istenség Legfelsőbb Személyiségére, és velem kapcsolatban használd minden értelmeket; így kétségtelen, hogy mindig velem fogsz élni.

(9) Kedves Ardzsunám, gazdagság meghódítója, ha képtelen vagy elmédet eltérés nélkül rám szögezni, akkor kövesd a bhakti-jóga szabályozó elveit. Ily módon majd felébred a vágy benned, hogy elérj engem.

(10) Ha nem tudod gyakorolni a bhakti-jóga szabályait, akkor próbáld csak nekem dolgozni, mert ha értem cselekszel, akkor majd eléred a tökéletes szintet.

(11) Ha képtelen vagy ilyen tudatban dolgozni, akkor próbáld lemondani munkád minden gyümölcséről, s horgonyozz az önvalóban.

(12) Ha ezt sem tudod megtenni, akkor fogj a tudás művelésébe. A meditáció azonban jobb a tudásnál, a meditációnál pedig a munka gyümölcseiről való lemondás, mert ez által lelki nyugalomhoz jut az ember.

(13-14) Aki nem irigy, hanem minden élőlény kedves barátja, nem képzelet tulajdonosnak magát, mentes a hamis egótól, azonos a boldogságban és boldogtalanságban, mindig elégedett, odaadó szolgálatban él, eltökélten igyekszik, elméje és értelme egyetértésben van velem, s az én bhaktám – az nagyon kedves számomra.

(15) Aki nem okoz problémát senkinek sem, az aggodalom nem zavarja, s változatlan úgy a boldogságban, mint a boldogtalanságban – az nagyon kedves nekem.

(16) Az a bhaktám, aki nem függ a tettek szokásos folyásától, tiszta, ügyes, gondok nélküli, mentes minden fájdalomtól, s egy tettében sem törekszik a munka gyümölcseire – az nagyon kedves nekem.

(17) Az olyan bhakta, aki nem vonzódik az anyagi örömhöz, de nem is gyűlöl, nem bánkódik és nem vágyakozik, lemond úgy a kedvező, mint a kedvezőtlen dolgokról – az nagyon kedves nekem.

(18-19)Aki egyenlő barátaival és ellenségeivel szemben, kiegyensúlyozott a tiszteletben és szégyenben, hidegben és melegben, boldogságban és boldogtalanságban, jó és rossz hírben, mindig mentes az anyagi társulás szennyeződésétől, állandóan csendes, mindennel elégedett, nem törődik semmilyen hajlékkal, szilárd a tudásban, és odaadó szolgálattal foglalja le magát – az nagyon kedves nekem.

(20)Az a bhakta, aki az odaadó szolgálat e maradandó útját járja, hittel szolgál, s engem tekint legfelsőbb céljaként – az főleg nagyon kedves nekem.”

XIII. A prakti, a purusa és a tudat

anáditván nirgunatvát paramátmájam avjajah
saríra-sztho 'pi kaunteja na karoti na lipjate

Az örökkévalóság látomásával rendelkezők tudják, hogy a lélek transzcendentális, örökké létező, s túl van a természet kötőerőin. Ó, Kuntí fia, a lélek nem cselekszik soha, és nem is kötődik, habár kapcsolatban áll az anyagi testtel. (13.32)

(1-2)Ardzsuna szólt:

„Kedves Krsna, szeretném megérteni a praktit, a purusát, a ksétrát, a ksétragját, a gjánát és a gjéjamot.”

A Magasztos Úr így válaszolt:

„Ó, Kuntí fia, az anyagi testet hívják ksétrának, ismerőjét pedig ksétragjának. (3)Ó, Bharata leszármazottja, értsd meg, hogy szintén én vagyok ksetragja minden testben. Gjánának a testre, valamint annak birtokosára vonatkozó tudást hívják. Ez az én véleményem. (4)Kérlek, halld most részletes leírásom a tett mezejéről, annak felépítéséről, változásairól, keletkezéséről, ismerőjéről és hatásairól.

(5)A különféle bölcsek a Veda könyvekben (főleg a Védanta-szutrában) írnak a tettek ismerőjéről és a tudásról, amely a tettek mezejéről szól, s ezt nagyon logikusan ok és okozatként mutatják be. (6-7)Az öt durva fizikai elem, a hamis ego, az értelem, a megnyilvánulatlan, a tíz érzék, az elme, az öt érzéki tárgy, vágy, irtózat, boldogság, az aggregátum, a léttünetek és a meggyőződések - ezeket együttesen a tettek mezejének és visszahatásainak tekintik.

(8-12)Alázatosság, büszkeség, erőszak nélküliség, béketűrés, egyszerűség, egy hiteles lelki tanítómester elfogadása, tisztaság, kitartás, önszabályozás, az érzékielégítés tárgyairól való lemondás, mentesség a hamis egótól, a születés, öregség, betegség és halál okozta bajok meglátása, nem kötődés a gyermekekhez, feleséghez, otthonhoz és a többihez, valamint kiegyensúlyozottság a kívánt és a nem kívánt esetekben, állandó és vegyítetlen odaadás irántam, elhagyatott helyen való élés, elkülönülés az emberek általános tömegétől, az önmegvalósítás fontosságának felismerése és az Abszolút Igazság utáni filozófiai kutatás – ezt mind tudásnak nyilvánítom, az ezzel ellenkezőt pedig tudatlanságnak.

(13)Most megmagyarázom a gjéjamot, melynek ismeretével megízlelheted a halhatatlanságot, a kezdet nélkülit, a nekem alárendeltet. Neve Brahman, vagyis lélek, s ez túl van az anyagi világ ok és okozat törvényén. (14)Mindenhová elnyúlnak karjai és lábai, arcai és szemei mindenhol jelen vannak, s mindent hall – így létezik a Felsőlélek. (15)A Felsőlélek az eredeti forrása minden érzéknek, ám ő mégis érzékek nélküli. Bár ő minden lény fenntartója, mégis kötetlen. A természet fölött áll, ugyanakkor az anyagi természet összes kötőerejének mestere.

(16)A Legfelsőbb Igazság kívül is, belül is, a mozgóban és a mozdulatlanban is létezik. Ő túl van a látás és a tudás anyagi érzékszervének hatalmán. Bár nagyon-nagyon távol van, mégis megtalálható mindenki közelében is. (17)Bár a Felsőlélek felosztottnak tűnik, valójában ez soha sincs így: Ő egy. Habár valamennyi élőlény fenntartója, tudni kell róla, hogy mégis ő az, aki elpusztít és megteremt mindent. (18)Ő a fényforrása minden fénylő tárgynak, túl van az anyag sötétségén és megnyilvánulatlan. ő a tudás tárgya és célja. Mindenki szívében jelen

van.

(19)Összefoglalóan leírtam a tettek mezejét, a tudást, valamint a tudás tárgyát. Teljességében csak a bhaktáim érthetik meg ezeket, s így elérhetik az én természetemet.

(20)Tudni kell, hogy az anyagi természet és az élőlények kezdet nélküliek. Változásaik, valamint a három kötőerő az anyagi természet termékei. (21)Úgy mondják, a természet az oka minden anyagi tettek és visszahatásnak, míg az élőlény a szenvedések és élvezetek okozója a világban. (22)Ily módon élvezi az anyagi világgal kapcsolatba került élőlény a természet három kötőerejének (guna) termékeit. A gunákkal való társulás következtében különféle fajokban születik meg, s hol jó, hol rossz éri őt.

(23)Az anyagi testben van egy másik, egy transzcendentális élvező is – az Úr, a legfelsőbb birtokos, aki felülvigyzóként és engedélyezőként létezik, s akit Felsőlélekként ismernek.

(24)Aki megérti az anyagi természetről, az élőlényről és a természet kötőerőinek egymásra hatásáról szóló filozófiát, az biztosan felszabaduláshoz jut. Az ilyen személy nem fog újra megszületni ebben a világban, függetlenül a jelenlegi helyzetétől.

(25)A Felsőlelket néhányan meditáció által, egyesek a tudás művelése révén, mások pedig a gyümölcsöző vágyaktól mentes munka segítségével látják meg. (26)Azután vannak olyanok is, akik másoktól hallották a Legfelsőbb Személyről, s bár nem jártasak a lelki tudásban, elkezdtek imádni őt. Ők is túljutnak a halál birodalmán, s ezt éppen annak a képességüknek köszönhetik, hogy a hiteles forrásokra hallgattak.

(27)Ó, Bharaták vezére, minden létező, mozgó és mozdulatlan egyaránt, csupán összetevője a tettek mezejének és az azt ismerőnek.

(28)Aki minden testben látja az egyéni lelket kísérő Paramátmát (Felsőlelket), és aki megérti, hogy sem az egyéni lélek, sem pedig a Felsőlélek nem semmisül meg soha, az valóban lát.

(29)Aki a Felsőlelket minden élőlényben, mindig, mindenhol egyenlőnek látja, az nem degradálódik elméje által, s így eléri a legvégső célt.

(30)Aki látja, hogy minden tettet az anyagi természet alkotta test hajt végre, és az önvaló nem tesz semmit, az valóban lát.

(31)Amikor a bölcs ember többé nem látja a különbségeket, melyek a különféle anyagi testeknek tudhatók be, akkor eljut a Brahman-felfogáshoz, s így meglátja, hogy az élőlények mindenhová elterjednek. (32)Az örökkévalóság látomásával rendelkezők tudják, hogy a lélek transzcendentális, örökké létező, s túl van a természet kötőerőin. Ó, Kuntí fia, a lélek nem cselekszik soha, és nem is kötődik, habár kapcsolatban áll az anyagi testtel.

(33)Finom fizikai természetéből adódóan az éter nem keveredik semmivel, bár mindent áthat. Hasonlóan, a lélek sem vegyül a testtel, bár abban foglal helyet. (34)Ó, Bharata fia, ahogy a Nap egyedül beragyogja ezt az egész bolygórendszert, úgy világítja meg belülről a lélek az egész testet a tudat sugaraival.

(35)Aki tudatosan látja a különbséget a tettek mezeje és annak tulajdonosa között, s képes megérteni a felszabadulás folyamatát az anyagi kötelékek alól, az szintén eléri a Legfelsőbbet.”

XIV. Az anyagi természet három kötőereje

szattvam radzsasz tama iti gunáh prakrti-szambhaváh
nibadhanti mahá-báhó déhé déhinam avjajam

Ó, Erőskarú, az anyagi természet három kötőerőből áll:
jóság, szenvedély és tudatlanság. Az élőlény alárendeltjévé válik e kötőerőknek,
mihelyt kapcsolatba kerül az anyagi természettel. (14.5)

(1)A Magasztos Úr szólt:

„Ismét kinyilvánítom neked ezt a legfelsőbb bölcsességet, a tudományok legkiválóbbját,

melyet megismervén minden bölcs elérte a legmagasabb tökéletességet. (2)E tudásban biztos menedéket találván az ember elérheti a transzcendentális természetet, amely az én természetemhez hasonló. Így nem születik meg az újabb teremtéskor, s az anyagi világ megsemmisülése sem fogja nyugtalanítani.

(3)Ó, Bharata fia, a Brahmanként ismert teljes anyagállomány az anyaméh, amit én termékenyíték meg, így adván lehetőséget az élőlénynek a születésre. (4)Ó, Kuntí fia, tudni kell, hogy minden faj születés által jöhet létre, s én vagyok a magot adó Atya.

(5)Ó, Erőskarú, az anyagi természet három kötőerőből áll: jóság, szenvedély és tudatlanság. Az élőlény alárendeltjévé válik e kötőerőknek, mielőtt kapcsolatba kerül az anyagi természettel.

(6)Ó, Bűntelen, mivel tisztább a többinél, a jóság minősége ragyogó, és megszabadítja az embert a bűnös cselekedetek visszahatásaitól. A jóságban élők tudást fejlesztenek ki, de ez és a boldogság fogalma megköti őket.

(7)Ó, Kuntí fia, tudd meg, hogy a szenvedély minősége a vég nélküli vágyból és kéjből születik, ezért az anyagi, gyümölcsöző tettekhez köti az embert.

(8)Ó, Bharata fia, tudd meg hát, hogy a tudatlanság okozza az élőlények illúzióját. E kötőerőnek elmezavar, tunyaság és alvás az eredménye – így ejti rabul a feltételekhez kötött élőlényeket.

(9)A jóság kötőereje a boldogsághoz, a szenvedély a tett gyümölcseihez, a tudatlanság pedig az elmezavarhoz láncolja az embert. (10)Ó, Bharata, néha a szenvedély kerül túlsúlyba, elnyomván a jóság minőségét, néha a jóság győzi le a szenvedélyt, máskor pedig a tudatlanság uralkodik a jóság és a szenvedély kötőerői felett. Ily módon mindig küzdelem folyik az elsőbbségért.

(11)A jóság kötőereje akkor tapasztalható, amikor a test minden kapuját tudás ragyogja be.

(12)Ó, Bharaták vezére, ha a szenvedély minősége van növekvőben, akkor erős ragaszkodás, féktelen vágy, bujaság és intenzív törekvés jelentkezik. (13)Ó, Kuruk öröme, a tudatlanság gyarapodásával elmezavar, illúzió, tétlenség és sötétség nyilvánul meg.

(14)Ha valaki a jóság kötőerejében hal meg, akkor a tisztább felsőbb bolygókra jut. (15)A szenvedély minőségében távozó a munka gyümölcseért dolgozók között fog megszületni, aki pedig a tudatlanság kötőerejében hal meg, az az állatok világában születik újra.

(16)A jóság kötőerejében cselekedvén megtisztul az ember. A szenvedély minőségében végzett munka szenvedést, a tudatlanságban végrehajtott tett pedig ostobaságot eredményez.

(17)A jóság kötőerejéből igazi tudás keletkezik, a szenvedélyéből kapzsiság és fájdalom, a tudatlanságéból ostobaság, elmezavar és illúzió.

(18)A jóság minőségében élők fokozatosan felfelé, a felsőbb bolygók irányába haladnak. Akiket a szenvedély köteléke jellemez, azok a földi bolygókon élnek, a tudatlanság rabjai pedig a pokoli világokba jutnak.

(19)Lelki természetemet akkor értheted majd meg, amikor az összes tetteben csak az anyagi természet kötőerőinek működését látod, s azt, hogy a Legfelsőbb Úr e kötőerők fölött áll.

(20)Ha a megtestesült lény képes túljutni e három kötőerőn, akkor megszabadulhat a születéstől, haláltól, öregségtől és a velük járó fájdalomtól, s élvezheti a lelki élet nektárját még ebben az életben."

(21)Ardzsuna kérdezett:

„Ó, kedves Uram, milyen jelekről ismerhetjük fel azt, aki a három kötőerő felett áll? Miképpen viselkedik az ilyen személy, s hogyan jut túl az anyagi természet kötőerőin?"

(22-25)A Magasztos Úr így válaszolt:

„Ó, Pandava, az olyan emberről mondják azt, hogy túljutott az anyagi természet kötőerőinek hatáskörén, aki nem gyűlöli a jelenlevő ragyogást, ragaszkodást, s illúziót, de nem is vágyik utánuk, ha nincsenek jelen; semleges, mert túl van a kötőerőkön; mindig rendíthetetlen marad, mert tudja, hogy csupán a kötőerők működnek; ugyanúgy tekint az öröme és a fájdalomra; egyenlőnek látja a földgöngyöt, a kődarabot és az aranyrögöt; bölcsen egynek véli a dicséretet és a bírálatot; változatlan a becsben és a becstelenségben egyaránt; a barátot

is és az ellenséget is ugyanúgy kezeli, és felhagyott minden gyümölcsöző próbálkozással. (26)Aki teljesen az odaadó szolgálattal foglalja le magát, és nem esik vissza semmilyen körülmények között, az egyszeriben túllép az anyagi természet kötőerőin, s így elér a Brahman síkjára. (27)Én vagyok a hajléka a személytelen Brahmannak, amely halhatatlan, elpusztíthatatlan, örök, és aminek a végső boldogság az igazi természete.”

XV. A Legfelsőbb Úrról szóló jóga

saríram jad avápnóti jacs csápi utkrámatísvarah
grhítvaitáni szamjátí vajúur gandhán ivásaját

Az anyagi világban az élőlény különböző életfelfogásait úgy viszi egyik testből a másikba, mint ahogyan a szél szállítja az illatot egyik helyről a másikra. (15.8)

(1)Szólt a Magasztos Úr:

„Van egy banyjanfa, amelynek gyökerei felfelé, ágai pedig lefelé nőnek, s melynek védikus himnuszok a levelei. Aki ismeri ezt a fát, az ismeri a Védákat. (2)E faágak le és fel egyaránt nőnek, s az anyagi természet három kötőereje táplálja őket. Rügyei az érzékek tárgyai. Vannak olyan gyökerei is, melyek lefelé nőnek, s ezek az emberi társadalom gyümölcsöző cselekedeteihez kötődnek. (3-4)Ebben a világban lehetetlen meglátni e fa igazi formáját. Senki sem tudja, hol kezdődik és hol végződik, vagy hol van az alapja. De nagy elszántsággal, az elkülönülés fegyverével le kell dönteni. Azután fel kell kutatni azt a helyet, ahova egyszer eljutván soha többé nem kell visszatérni, s ott meg kell hódolni az Istenség Legfelsőbb Személyisége előtt, aki mindennek a kezdete, s akiben időtlen idők óta jelen van minden.

(5)Aki mentes az illúziótól, az áltekinélytől és a hamis társulástól, megértette az örökkévalót, és felhagyott minden anyagi vágygal, megszabadult a boldogság és az aggodalom kettősségétől, s tudja, miképpen kell meghódolnia a Legfelsőbb Személy előtt - az eléri azt az örök birodalmat. (6)Az én legfelsőbb hajlékomat nem Nap, Hold, vagy elektromosság ragyogja be. És legyen az bárki, ha egyszer eljut oda, többé már nem tér vissza az anyagi világba.

(7)Ebben a feltételekhez kötött világban az élőlények az én örökkévaló, parányi részeim. Feltételekhez kötött létük miatt nagyon keményen küzdenek a hat érzékszervvel, melyhez az elme is hozzátartozik. (8)Az anyagi világban az élőlény különböző életfelfogásait úgy viszi egyik testből a másikba, mint ahogyan a szél szállítja az illatot egyik helyről a másikra. (9)Így az élőlény egy újabb durva-fizikai testet kap, bizonyos fajta füllel, nyelvvel, orral és érintőszervvel, melyek az elme körül csoportosulnak. Ily módon élvezi az érzékek tárgyainak egy bizonyos csoportját.

(10)Az ostoba nem tudja megérteni, miképpen képes az élőlény elhagyni testét, s azt sem, miféle testből merít örömet az anyagi természet kötőerőinek varázsa alatt. De aki a tudás szemével néz, az látja mindezt. (11)A törekvő transzcendentalista, aki az önmegvalósításnak él, világosan látja mindezt. De az önmegvalósítás folyamatát mellőző nem képes erre, bármennyire próbálkozzék is

(12)Tudd meg, hogy a világ sötéttségét szétoszlató Nap ragyogása, a Holdnak sugárzása, tűznek fényessége is mind tőlem árad. (13)Behatolok minden bolygóba, s az én energiám tartja őket pályájukon. Holddá válva én látom el a zöldségeket az élet ízes levével. (14)Én vagyok az emésztés tüze minden testben, és én vagyok a ki- és bemenő életlevegő is, mely által a négyféle étel megemésztődik.

(15)Én minden szívben ott lakozom. Tőlem jön az emlékezet, a tudás és a feledékenység. én vagyok az, akit az összes Veda közül ismerni kell, hiszen én vagyok a Védanta szerkesztője és a Védák ismerője.

(16)Kétféle lény létezik: a gyarló és a tévedhetetlen. Az anyagi világban minden lény gyarló, a lelki világban pedig mindenki tévedhetetlen. (17)E kettőn kívül létezik a legnagyobb élő személyiség, maga az Úr, aki behatolt a három világba, és fenntartja azokat. (18)Miután én transzcendentális vagyok, túl a gyarlón és a csálhatatlanon, s mert én vagyok a

leghatalmasabb, ezért a Legfelsőbb Személyként magasztalnak engem a Védák és a világ.

(19)Ó, Bharata fia, legyen az bárki, mindentudóként kell ismerni, ha kétség nélkül tudja rólam, hogy én vagyok az Istenség Legfelsőbb Személyisége, s ezért teljesen lefoglalja magát az odaadó szolgálattal.

(20)Ó, Bűntelen, amit most feltártam előtted, az a védikus írások legmeghittebb része. Bárki is legyen, ha megérti ezt, bölccsé válik, és törekvését tökéletesség fogja koronázni.”

XVI. Az isteni és démoni természet

trí-vidham narakasjédam dváram násanam átmanah
kámah krodhasz tathá lobhasz taszmád etat trajam tjadzsét

Három kapu vezet a pokolba: kéj, düh és kapzsiság. Minden józan embernek meg kell válnia tőlük, mert a lélek degradálásához vezetnek. (16.21)

(1-3)A Magasztos Úr szólott:

„Félelemnélküliség, léttisztítás, a lelki tudás művelése, adományozás, önszabályozás, áldozatok végrehajtása, a Vedák tanulmányozása, vezeklés, egyszerűség, erőszak nélkülség, igazmondás, mentesség a haragtól, lemondás, békesség, idegenkedés a hibakereséstől, könnyörületesség, mentesség a kapzsiságtól, kedvesség, szerénység, rendíthetetlen elszántság, életerő, megbocsátás, kitartás, tisztaság, valamint mentesség az irigységtől és a becsvágytól – ó, Bharata fia, ezek a transzcendentális tulajdonságok az isteni természettel megáldott ember jellemzői.

(4)Ó, Pártha, büszkeség, dölyf, beképzeltség, düh, durvaság és tudatlanság tartozik a démoni természethez.

(5)A transzcendentális tulajdonságok elősegítik a felszabadulást, míg a démoniak kötöttséget eredményeznek. Ne aggódj, ó, Pándava, mert te isteni jellemmel születtél! (6)Ó, Prthá fia, kétféle teremtett lény van ebben a világban: az egyiket isteninek, a másikat démoninak hívják. Az isteni tulajdonságokról már bővebben szoltam. Hallj most tőlem a démoniról is!

(7)A démoni emberek nem tudják, mi a helyes és mi a helytelen cselekvés. Sem tisztaság, sem helyes viselkedés, sem pedig igazlelkűség nem található bennük. (8)Azt mondják, hogy ez a világ irreális, s nincsen alapja, sem irányító Istene. Szerintük a nemi vágy hozta létre, semmi más. (9)Az efféle végkövetkeztetéseket követve, az énüket vesztett, értelmetlen, démoni emberek kedvezőtlen, szörnyű tettekbe fognak, hogy romba döntsék a világot.

(10)A kielégíthetetlen kéjnél, a gőgnél és hamis tekintélynél keresnek menedéket, a múlandó vonzza őket, s ily módon az illúzió hatása alatt mindig tisztátlan munkára tesznek fogadalmat. (11-12)Hiszik, hogy az élet végéig tartó érzékielégítés az emberi civilizáció legfontosabb szüksége, ezért aggodalmuk nem ismer határt. Sok-sok ezer vágy, kéj és düh köti őket, s az érzékek kielégítéséhez szükséges pénzt illegális eszközökkel szerzik meg. (13-15)A démoni ember így gondolkodik: „Milyen nagy vagyonnal rendelkezem! A terveim szerint ez még egyre gyarapodni fog. Mind az enyém most, de a jövőben még több lesz... Volt egy ellenségem, de már megöltem. Előbb-utóbb a többivel is elbánok majd... Én vagyok mindennek az ura, mindennek az élvezője, tökéletes, hatalmas és boldog. Én vagyok a leggazdagabb, és arisztokratikus családból származom. Nincs nálam hatalmasabb és boldogabb... Áldozatokat hajtok majd végre, valamennyit adományozni is fogok, így élvezem majd az életet.” Ily módon téveszti meg a démont a tudatlanság.

(16)A számtalan aggodalomtól megzavarodva, a káprázatok szövevényébe keveredve, erősen kötődnek az érzéki örömhöz, és ocsmány pokolba csúsznak. (17)Önelégültek, örökké szemtelenek, s a vagyontól és a hamis tekintélytől megmámorosodván néha áldozatokat hajtának végre, de csak névleg, mellőzve az Írások minden előírását és szabályát.

(18)A démonok a hamis egonál, a hatalomnál, dölyfnél, bujaságnál és dühnél keresnek menedéket, gyalázzák az igazi vallást, és irigyek lesznek az Istenség Legfelsőbb

Személyiségére, aki nemcsak mások testében, de az övékében is ott lakozik.

(19)Az anyagi lét óceánjába, a különféle démoni fajok méhébe dobom a gyűlölködőket és gonoszokat, akik az emberiség alját képezik.

(20)Ó, Kuntí fia, ezek a balgák ismételten démoni fajokban fognak megszületni, engem sohasem érhetnek el. Fokozatosan a lét legförtelmesebb fajtájába süllyednek.

(21)Három kapu vezet a pokolba: kéj, düh és kapzsiság. Minden józan embernek meg kell válnia tőlük, mert a lélek degradálásához vezetnek. (22)Ó, Kauntéja, aki kikerülte a tudatlanság e három kapuját, az olyan tettekbe fog, melyek elősegítik az önmegvalósítást. Ily módon fokozatosan eléri a legvégső célt. (23)De aki félredobja az Írások szabályozó parancsait, és a kéjtől indítva a saját szeszélyeire hallgatva cselekszik, az sem a tökéletességet, sem a boldogságot, sem pedig a legvégső célt nem éri el.

(24)Az Írások irányadásából kell megérteni, hogy mi a kötelesség és mi nem. Miután az ember megismerte e szabályokat, cselekedjék úgy, hogy fokozatosan fejlődhessék általuk.”

XVII. A háromféle hit

manah-praszadah szaumjatvam maunam átma-vinigrahah
bháva-szamsuddhir itj état tapo mánszam ucsjate

Az elme fegyelmezését pedig a lelki nyugalom, egyszerűség,
higgadtság és a gondolatok tisztasága alkotja. (17.16)

(1)Ardzsuna kérdezett:

„Ó, Krsna, mi a helyzet azokkal, akik nem követik az Írások elveit, hanem a saját elképzeléseik szerint imádnak? Melyik kötőerőben vannak ők; a jóságban, a szenvedélyben vagy a tudatlanságban?”

(2)A Legfelsőbb Úr szólott:

„A hit háromféle lehet: jó, szenvedélyes és tudatlan, attól függően, hogy a megtestesült lélekre melyik kötőerő jellemző. Hallj hát most ezekről!

(3)Az ember egy bizonyos fajta hitet fejleszt ki, amelyik megegyezik azzal a kötőerővel, amelynek a hatása alatt áll. Úgy mondják: amilyen az élőlényre jellemző kötőerő, olyan a hite is.

(4)A jóság kötőerejében élők a félisteneket, a szenvedélyben levők a démonokat, a tudatlanság kötelékének rabjai pedig a szellemeket és a hasonló lényeket imádják.

(5-6)Tudd meg, hogy akik büszkeségből, önzésből, bujaságból és ragaszkodásból olyan szigorú vezeklésbe és önmegtartóztatásba fognak, melyet az Írások nem ajánlanak, akiket a szenvedély hajt, és sanyargatják testszerveiket, valamint a testen belül lakozó Felsőlelket, azokat démonokként ismerik.

(7)Az étel, amiből mindenki részesül, szintén háromféle, az anyagi természet kötőerői szerint. Ugyanez vonatkozik az áldozásra, vezeklésre és adományozásra is. Most elmondom megkülönböztetésüket, figyelj jól!

(8-10)A jóság minőségében levő étel meghosszabbítja az élettartamot, megtisztítja az ember létét, erőt, egészséget, boldogságot és elégedettséget ad. Az ilyen tápláló étel édes, lédús, zsíros és ízes. A túl keserű, túlságosan savanyú, sós, csípős, száraz és égető ételt a szenvedély kötőerejében levők kedvelik. Az ilyen étel fájdalmat, kedvetlenséget és betegséget okoz. A tudatlanság minőségében élők a fogyasztás előtt három óránál tovább főzött, ízetlen, állott, bűzös, rothadó és tisztátlan ételt szeretik.

(11)Az áldozatok közül az van a jóság minőségében, amelyet a szilárd kötelességtudat és az Írások szabályai szerint hajtanak végre, anélkül, hogy ennek fejében valami jutalomra vágyának.

(12)Ó, Bharaták legjobbja, a szenvedély kötőereje jellemzi azt az áldozatot, melyet valamilyen anyagi célból, haszonlesően és kérkedően hajtanak végre.

(13)A tudatlanság kötőerejében lévőknek kell tekinteni az Írások parancsaival ellenszegülő áldozatot, amelyekben nem osztanak lelki ételt, nem zengenek himnuszokat, nem jutalmazták meg a papokat, és amelyik hit nélküli.

(14)A test fegyelmezése a Legfelsőbb Úr, a bráhma, a lelki tanítómester, valamint az olyan feljebbvalók, mint a szülők imádatából áll. A tisztaság, egyszerűség, cölibátus és erőszak nélküliség is ide sorolható.

(15)A beszéd fegyelmezése abból áll, hogy az ember igazmondó, jót akaróan, kedvesen, másokat nem sértve szól, és a Védákat rendszeresen idézi.

(16)Az elme fegyelmezését pedig a lelki nyugalom, egyszerűség, higgadtság és a gondolatok tisztasága alkotja.

(17)A fegyelmezettség e három fajtája a jóság természetéhez tartozik, és az olyan emberek gyakorolják, akiknek nem az anyagi haszon a céljuk, hanem a Legfelsőbb kielégítése.

(18)A hivalkodó vezeklés és önszigor a szenvedély kötőerejéhez tartozik, csapongó és ideiglenes, s azért végzik, hogy tiszteletet, megbecsülést és magasztalást szerezzenek.

(19)Az olyan vezeklésről és önszigorról, melyet ostobán, állhatatos önkínzással gyakorolnak, vagy mások megsebesítésével, esetleg megsemmisítésével jár, azt mondják, hogy a tudatlanság kötőerejében van.

(20)A kötelességből, helyes időben és megfelelő helyen, érdemes személynek adott ajándékot, amely mentes az ellenszolgáltatás reményétől, a jóság minőségében végzett adományozásnak kell tekinteni.

(21)A viszonzás reményében, gyümölcsöző eredményekre vágyva, vagy kelletlenül végzett adományozásról azt mondják, hogy a szenvedély kötőerejébe tartozik.

(22)A nem megfelelő időben és rossz helyen, méltatlan személyeknek, tisztelet nélkül, megvetéssel történő adományozás a tudatlanság kötőerejében van.

(23)Aum, tat, szat: e három szót a teremtés kezdete óta a Legfelsőbb Abszolút Igazság (Brahman) megjelölésére használják. A bráhma a védikus himnuszok zengése közben, az áldozások alatt, a Legfelsőbb megörvendeztetése végett ejtik ki e szavakat. (24)Ezért a transzcendentalisták a Legfelsőbb elérése érdekében mindig az aum szóval kezdik az áldozatokat, adományozásokat és vezekléseket. (25)Az áldozatot, önfegyelmezést és adományozást önérdek nélkül, a tat szóval kell végrehajtani. E transzcendentális tetteknek az anyagi kötelékekből való kiszabadulás a céljuk. (26-27)Az odaadó szolgálat tárgya az Abszolút Igazság, amit a szat szó jelöl. Ó, Pártha, ezeket az áldozatokat, vezekléseket és adományozásokat a Legfelsőbb Személy öröme végez, hiszen az abszolút természethez. (28)De ideiglenesek az olyan áldozatok, vezeklések és adományozások, melyeket a Legfelsőbbben való hit nélkül végeznek, ó, Prthá fia, függetlenül attól, hogy milyen rituálék kísérték őket. Ezeket aszatnak hívják, s nem érnek semmit, sem ebben, sem a következő életben."

XVIII. Végkövetkeztetés - a tökéletes lemondás

szarva-karmánj api szadá kurváno mad-vjapásrajah
mat-praszádád avápnóti sásvatam padam avjajam

Az én hívem, bár állandóan sokféle tettet végez, az én védelmem alatt,
kegyem révén eléri örökkévaló és elpusztíthatatlan lakhelyemet. (18.56)

(1)Ardzsuna szólt:

„Ó, Hrsikésa, ó, Kési démon legyőzője, szeretném megérteni a lemondás (tyága) és a

lemondott életend (szannjasza) célját.”

(2)A Legfelsőbb Úr szólott:

„A tapasztalt bölcsek az összes tett eredményének feladását hívják tyágának, s azt az állapotot, vagyis a vágyakkal végzett tettektől való elállást nevezik szannjásznak. (3)Némely tanult ember úgy véli, hogy mindenfajta gyümölcsöző tett rossz, ezért fel kell hagyni velük, míg más bölcsek azt állítják, hogy az áldozat, adományozás és önszigor tetteiről sohasem szabad lemondani. (4)Ó, Bharaták legkiválóbbja, hallj most tőlem a lemondásról!

Ó, Tigris-az-emberek-között, háromféle lemondásról tesznek említést az Írások. (5)Az áldozás, adományozás és önfegyelmzés tetteit nem szabad feladni, sőt ezeket mindig végre kell hajtani. Tény, hogy mindhárom tisztítóan hat még a nagy lelkekre is. (6)Ó, Pártha, mindezt kötelességérzetből, és a haszonlesés leghalványabb óhaja nélkül kell végrehajtani. Ez az én határozott véleményem.

(7)Az előírt kötelességeket sohasem szabad feladni. Ha valaki az illúziótól megtévesztve mégis megválnak tőlük, akkor lemondását a tudatlanság kötőerejébe sorolják.

(8)Aki félelemből, vagy mert fáradságosak, feladja az előírt kötelességeit, az a szenvedély kötelékében van. Így sohasem lehet elérni a lemondás eredményét.

(9)Ó, Ardzsuna, aki csak azért hajtja végre az előírt kötelességét, mert annak így kell lennie, és felhagy a tett gyümölcsseihez való ragaszkodással, annak lemondása a jóság minőségébe tartozik. (10)A jóságban élők nem utálják a kedvezőtlen munkát, de nem is ragaszkodnak a kedvezőhöz, okos emberek, s nincsenek kétségeik a munkát illetően.

(11)A megtestesült lélek valójában képtelen minden tettől megválni. Ezért mondják, hogy az igazi lemondás az, ha valaki a tettei gyümölcséről mond le. (12)Aki nem lemondó, annak tettei háromféle gyümölcsöt teremnek a halál után: kedvezőt, kedvezőtlen és vegyeset. Ez viszont sohasem vonatkozik a lemondott rendben élőkre.

(13-14)Ó, erőskarú Ardzsuna, hallj most tőlem az öt tényezőről, az összes tett teljesítésének elősegítőjéről! A szánkhja filozófia szerint ezek az alábbiak: a tett színhelye, a végrehajtó, az érzékek, a törekvés és végül a Felsőlélek. (15)Ez az öt tényező okoz minden jó vagy rossz tettet, amit az ember a testével, elméjével és beszédével végrehajt. (16)Ezért, aki figyelmen kívül hagyja ezt az öt tényezőt, s az énjét hiszi egyedüli cselekvőnek, az nem látja a dolgokat azok valójában, így érthető módon egyáltalán nem okos.

(17)Akit nem a hamis ego ösztönöz, és értelme mentes az anyagi kötelékektől, azt tettei nem kötik, s nem is gyilkos ő, még ha embereket is öl e világban.

(18)A tudás, a tudás tárgya és a tudó a tett három ösztönző tényezője, az érzékek, a munka és a cselekvő pedig a tett háromrétegű alapját képezik. (19)Az anyagi természet három kötőerejével párhuzamosan háromféle a tudás, a tett és a cselekvő is. Íme, halld ezt is!

(20)A jóság minőségébe az a tudás tartozik, ami által az ember minden létben az egy és örökkévaló lelki természetet látja, a fel nem oszthatót a felosztottban.

(21)A szenvedély kötőerejébe az a tudás tartozik, ami által a különböző testek szerint lát különféle élőlényeket az ember.

(22)Az igazságról mit sem tudó, csekély, realitás és ok nélküli ismeretről – amely által úgy vonzódik az ember egy bizonyos fajta munkához, mint az egyetlenhez – azt mondják, hogy a tudatlanság kötőerejébe tartozik.

(23)A kötelesség szerinti tettet, amit az eredmények gyümölcséről lemondott ember kötődés, vonzódás vagy gyűlölet nélkül hajt végre, a jóság kötőerejébe sorolják.

(24)Viszont, amit nagy erőlködéssel végez a vágyait kielégíteni óhajtó, s ami a hamis egóból származik, azt a szenvedély kötőerejébe sorolják.

(25)A tudatlanságban és illúzióban végrehajtott, a jövőbeli kötöttséget és a következményeket figyelmen kívül hagyó, a mások számára ártalmas, célszerűtlen tettről pedig azt mondják, hogy a tudatlanság kötőereje jellemzi.

(26)Az anyagi ragaszkodástól és a hamis egótól megszabadult, lelkes, határozott, a sikerrel és kudarcral szemben egyaránt közömbös cselekvő a jóság kötőerejébe tartozik.

(27)A munkája gyümölcséhez ragaszkodó, azt szenvedélyesen élvezni akaró, kapzsi, irigy, tisztátlan, az örömtől és bánattól befolyásolt cselekvő a szenvedély kötőerejében van.

(28)Az a munkás pedig, aki mindig az Írások parancsaival ellenkező munkát végez, materialista, önfejű, csaló, lusta, állandóan mogorva, halogató és nagyon ért mások megsértéséhez - a tudatlanság kötőerejébe tartozik.

(29)Ó, Dhanandzsaja, figyelj, amint részletesen leírom neked az anyagi természet kötőerői szerinti háromféle értelmet és határozottságot.

(30)Ó, Prthá fia, aki ismeri a végrehajtandó és a kerülendő tettek közötti különbséget, a cselekvést és visszahatásait, s a felszabadulás útját, annak értelme a jóság kötőerejében van.

(31)Az a tökéletlen értelem, amely nem tud különbséget tenni a vallásos és az ateista élet, valamint a végrehajtandó és az elkerülendő tettek között, a szenvedély kötőerejében van, ó, Prthá fia.

(32) Ó, Pártha, az illúzió és sötétség varázsa alatt a vallástalanságot vallásnak, a vallást vallástalanságnak vélő, mindig rossz irányba törekvő értelem a tudatlanság kötőerejébe tartozik.

(33)Ó, Prthá fia, az a rendületlen határozottság, amely a jóga gyakorlása által marad szilárd, s szabályozza az elmét, az életet és az érzékek működését, a jóság minőségében van.

(34)Ó, Ardzsuna, az a határozottság, amely által szorosan kötődik az ember a gyümölcsöző eredményhez a vallásban, gazdasági fejlődésben és érzékkielégítésben, a szenvedély minőségében van.

(35)Az az ostoba határozottság pedig, ó, Pártha, amely nem képes túljutni az álmon, félelmen, bánkódáson, mogorvaságon és illúzión, a tudatlanság kötőerejébe tartozik.

(36-37)Ó, Bharaták legkiválóbbja, kérlek, hallj most tőlem a háromféle örömről, amit a feltételekhez kötött lélek élvez, s amely néha minden fájdalmának véget vet. Az eleinte méregnek tűnő öröm, amely végül nektár-édessé válik, s gyakorlása által ráébreszti az embert az önmegvalósításra – azt a jóság kötőereje szerint valónak nevezik.

(38)Azt az örömet, amit az ember az érzékeknek az érzéktárgyakkal való kapcsolatából merít, s ami az elején nektárnak, ám később méregnek tűnik, a szenvedély minőségébe sorolják.

(39)Az az öröm pedig, ami kötve és távol tartja az embert az önmegvalósítástól, ami az elejétől a végéig illúzió, s alvásból, tunyaságból és tévhitből születik, a tudatlanság kötőerejében van.

(40)Nincsen olyan lény, sem itt, sem a felsőbb bolygók félistenei között, aki mentes lenne az anyagi természet három kötőerejétől.

(41)Ó, Ellenség fenyítője, a brahmanágot, ksatrijákat, vaisjákat és sudrákat cselekedeteik minősége szerint, az anyagi természet kötőerőinek megfelelően csoportosítják.

(42)A bráhmanák munkáját az alábbi, természetükből adódó tulajdonságok jellemzik: nyugodtság, önfegyelmzés, tisztaság, béketűrés, becsületesség, bölcsesség, tudás és vallásosság.

(43)Hósiesség, erő, elszántság, leleményesség, bátorság a csatában, nagylelkűség és vezetőképesség képezi a ksatriják feladatát.

(44)A vaisják természetéből adódó kötelességét földművelés, tehenek védelme és kereskedés, a sudrákét pedig a fizikai munka és mások szolgálata jellemzi.

(45)Mindenki elérheti a tökélyt saját kötelessége végrehajtásával. Halld most tőlem, miképpen lehetséges ez!

(46)Ha kötelessége teljesítése közben a mindent-átható Urat, az összes élőlény eredetét imádja az ember, akkor elérheti a tökéletességet. (47)Jobb az embernek a saját kötelességét végeznie, ha hibásan is, mint hogy elvegye másét, és tökéletesen megcsinálja azt. Az ember saját természetéhez igazodó, előírt kötelességeit sohasem éri a bűnös visszahatás. (48)Mint lángot a füst, úgy takar be minden igyekezetet valamilyen hiba. Ó, Kauntéja, ezért az embernek nem szabad feladnia a természetéből fakadó munkát még akkor sem, ha az hibákkal teli.

(49)Az éri el a lemondás legtökéletesebb fokát, aki fegyelmezi érzékeit, értelmével elrugaszkodik az anyagi dolgoktól, s figyelmen kívül hagyja az anyagi élvezetet.

(50)Ó, Kuntí fia, tanul meg tőlem, amit most összefoglalok: milyen módon cselekedve érheti el valaki Brahmant, a tökéletesség legfelsőbb szintjét.

(51-53)Aki az értelme által megtisztult, elméjét szilárd határozottsággal fegyelmezi, megvált az érzékkielégítés tárgyaitól, mentes a ragaszkodástól és a gyűlölettől, magányos helyen él, keveset eszik, testét és nyelvét fegyelmezi, mindig transzban van, lemondó, mentes a hamis egótól, az álhatalomtól, hamis büszkeségtől, kéjtől, dühtől és birtoklásérettől, s békés, az biztosan felemelkedik az önmegvalósítás síkjára. (54)Aki ilyenformán eljutott a transzcendentális síkra, az egyszerre megvalósítja a Legfelsőbb Brahmant. Sohasem bánkódik, és nem is vágyik semmire, egyenlő minden élőlényel szemben. Ebben az állapotban tiszta odaadó szolgálatot ér el énrántam. (55)A Legfelsőbb Személyt kizárólag az odaadó szolgálat által lehet igazán megérteni, s ha valaki az ilyen odaadás által teljesen tudatossá vált Istenről, akkor bejuthat az ő birodalmába.

(56)Az én hívem, bár állandóan sokféle tettet végez, az én védelmem alatt, kegyem révén eléri örökkévaló és elpusztíthatatlan lakhelyemet. (57)Minden cselekedetedben csak énrám bízd magad, s dolgozz mindig az én védelmem alatt! Légy teljesen tudatos rólam az ilyen odaadó szolgálatban!

(58)Ha tudatos leszel rólam, akkor kegyem által túl fogsz jutni a feltételekhez kötött élet minden akadályán. Azonban, ha nem ilyen tudatban, hanem a hamis egón keresztül cselekszel - nem hallván engem -, akkor elvesztél. (59)Ha nem cselekszel az utasításaim szerint, és megtagadod a harcot, akkor tévútra térsz. Természetedből adódóan amúgy is a jövőben küzdened kell majd. (60)Ó, Kauntéja, illúziód révén ugyan most megtagadod az utasításaim szerinti cselekvést, de saját természeted később csak arra kényszerít, hogy ezt a munkát végezd.

(61)Ó, Ardzsuna, a Legfelsőbb Úr mindenki szívében jelen van. Ő irányítja az élőlények vándorlását, akik az anyagi energia teremtette gépezetben foglalnak helyet. (62)Ó, Bharata leszármazottja, hódolj meg előtte teljes egészségedben! Az ő kegye által transzcendentális békéhez fogsz jutni, és eléred a legfelsőbb, örök lakhelyet.

(63)Íme, kinyilatkoztattam neked a titkok titkát. Fontold meg jól, s aztán tégy úgy, ahogyan jónak látod! (64)Mivel kedves barátom vagy, ezért ismét feltárom előtted a tudás legbizalmasabb részét. Halld hát tőlem, mert a javadat szolgálja!

(65)Gondolj mindig rám, légy az én hívem! Imádj engem, és ajánld tiszteleted előttem; így kétségtelenül el fogsz jutni hozzám. Ezt megígérem neked, mert nagyon kedves barátom vagy.

(66)Add fel a vallás minden változatát, s hódolj meg egyedül énelöttem! Én megszabadítalak minden bűnös visszahatástól, ne félj!

(67)Ezt a meghitt tudást soha nem szabad ismertetni azokkal, akik nem önfelegyelmezettek, nem odaadóak, nem folytatnak odaadó szolgálatot, vagy irigyek rám.

(68)Aki ezt a legnagyobb titkot a bhaktáknak, szerető híveimnek elmagyarázza, számára az odaadó szolgálat garantált, a végén pedig visszatér Hozzám. (69)Nincs és nem is lesz soha nála kedvesebb szolgám.

(70)Kijelentem, hogy aki tanulmányozza ezt a szent párbeszédet, az az értelmével imád engem. (71)Aki pedig hittel és irigység nélkül hallja, megszabadul a karma összes bűnös visszahatásától, s eljut a jámborok lakta bolygókra.

(72)Ó, Pártha, teljes figyelemmel hallgattad-e ezt? Szertefoszlott-e már illúziód és tudatlanságod, ó, bőség meghódítója?"

(73)Ardzsuna szólt:

„Kedves Krsnám, ó, Csalhatatlan, tévhitem már eloszlott. Kegyed által visszanyertem emlékezetem, s most szilárd vagyok, kételyektől mentes, készen arra, hogy utasításaid szerint cselekedjem.”

(74)Szanydzsaja szólt:

– Így hallottam a két nagy lélek, Krsna és Ardzsuna párbeszédét. E mondanivaló olyannyira

csodálatos, hogy égnek áll tőle a hajam. (75)Vjása kegyéből ezt a legtitkosabb dialógust közvetlenül a misztikák mesterétől, Krsnától hallottam, amint személyesen beszélt Ardzsunával. (76)Ó, király, amint ismételtén visszaemlékezem Késava és Ardzsuna szent párbeszédére, az öröm hullámai járnak át újra meg újra. (77)Ó, király, az Úr Krsna formájára emlékezve még nagyobb csodálat tölt el, örömöm lankadatlan!

(78)Bárhon is legyen Krsna, a misztikák mestere, és Ardzsuna, a legkiválóbb íjász, ott biztos a bőség, a győzelem, a rendkívüli erő és az erény. Ez az én véleményem.